

V Bruseli 19. novembra 2020
(OR. en)

13167/20

COHAFA 63
RELEX 905
COVID-19 36
MAMA 172
MOG 74
COLAC 68
ONU 74

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	16. novembra 2020
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.:	C(2020) 7983 final
Predmet:	Poznámka Komisie z 16. 11. 2020 USMERNENIE KOMISIE O POSKYTOVANÍ HUMANITÁRNEJ POMOCI V BOJI PROTI PANDÉMII OCHORENIA COVID-19 V URČITÝCH PROSTREDIACH, NA KTORÉ SA VZŤAHUJÚ REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA EÚ

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2020) 7983 final.

Príloha: C(2020) 7983 final

V Bruseli 16. 11. 2020
C(2020) 7983 final

Poznámka Komisie

z 16. 11. 2020

**USMERNENIE KOMISIE O POSKYTOVANÍ HUMANITÁRNEJ POMOCI V BOJI
PROTI PANDÉMII OCHORENIA COVID-19 V URČITÝCH PROSTREDIACH,
NA KTORÉ SA VZŤAHUJÚ REŠTRIKTÍVNE OPATRENIA EÚ**

ÚVOD

Reštriktívne opatrenia EÚ (sankcie) môžu pozostávať zo zmrazenia finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov určitých osôb, subjektov a orgánov a v niektorých prípadoch z obmedzení obchodu s určitým tovarom a službami. Účelom týchto obmedzení je dosiahnuť ciele spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky Únie, ktoré zahŕňajú najmä zachovanie mieru, posilňovanie medzinárodnej bezpečnosti, upevňovanie a podporu demokracie, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, úctu k ľudskej dôstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržiavanie zásad Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva (článok 21 Zmluvy o Európskej únii).

Sankcie EÚ sú ciele. Zameriavajú sa na tých, ktorých činnosť ohrozuje vyššie uvedené hodnoty, a zároveň sa vyhýbajú negatívnym dôsledkom na civilné obyvateľstvo. Sankcie EÚ predovšetkým nemajú stáť v ceste ani brániť poskytovaniu humanitárnej pomoci vrátane lekárskej pomoci. Opatrenia EÚ sú v súlade so všetkými záväzkami podľa medzinárodného práva, najmä s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, medzinárodným utečeneckým právom a medzinárodným humanitárnym právom¹.

Sankcie môžu zmeniť schopnosť krajiny bojovať proti ochoreniu COVID-19 tým, že ovplyvnia obstarávanie určitého tovaru a technológií, a to buď preto, že takýto tovar podlieha obmedzeniam (napríklad tovar s dvojakým použitím, ktorý sa môže použiť aj na vojenské účely), alebo preto, že na osoby zapojené do ich obstarávania sú uvalené sankcie. Okrem toho môže existovať nepriamy, ale významný vplyv spôsobený neochotou niektorých subjektov zapojiť sa do transakcií týkajúcich sa krajiny alebo jednotlivca, na ktorú alebo ktorého boli uvalené sankcie, a to aj vtedy, ak sú tieto transakcie legítimne (prekročenie súladu), zo strachu z náhodného porušenia sankcií alebo z dôvodu nedostatku hospodárskych stimulov na zapojenie sa do týchto transakcií v porovnaní s rizikami plynúcimi z uvedených transakcií. Okrem toho subjekty, na ktoré sa reštriktívne opatrenia zameriavajú, môžu preniesť hospodárske dôsledky medzinárodných sankcií, ktoré boli na ne uvalené, na civilné obyvateľstvo, na ktoré sa sankcie nezameriavajú, a tým zvýšiť jeho utrpenie.

Platné sankcie EÚ a úplné zoznamy osôb a subjektov, ktoré sú označené v rámci sankcií EÚ, sú vyjadrené v mape sankcií EÚ². Zoznam osôb a subjektov je dostupný aj v databáze finančných sankcií³. Obidva nástroje sú voľne prístupné subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc.

¹ Závery Rady o humanitárnej pomoci a medzinárodnom humanitárnom práve – Brusel, 25. novembra 2019 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/sk/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/>. Oficiálnym zdrojom práva EÚ je *Úradný vestník EÚ*, ktorý má v prípade konfliktu prednosť pred mapou sankcií.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

- ✓ Sankcie EÚ nemajú stáť v ceste ani brániť poskytovaniu humanitárnej pomoci. Akákoľvek činnosť, ktorá nie je výslovne zakázaná na základe sankcií EÚ, sa považuje za povolenú, pokiaľ príslušný vnútroštátny orgán nestanoví inak. Prekročenie súladu by nemalo viesť k mareniu poskytovania humanitárnej pomoci.
- ✓ Sankcie EÚ môžu obsahovať výnimky, ktoré na účely poskytnutia humanitárnej pomoci umožňujú vykonávanie činností, ktoré sú inak obmedzené. V kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19 sa obmedzené činnosti môžu výnimočne povoliť aj vtedy, ak neexistujú výslovne výnimky, čiže ak neexistujú iné možnosti na zabezpečenie poskytovania humanitárnej pomoci.
- ✓ Úlohou subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc je preukázať dotknutému príslušnému vnútroštátnemu orgánu, že podmienky existujúcich výnimiek sú splnené, alebo, v prípade neexistencie takýchto výnimiek, že jedinou dostupnou možnosťou, ako poskytnúť humanitárnu pomoc osobám v núdzi, je uchýliť sa k obmedzeným činnostiam. Príslušné vnútroštátne orgány by mali poskytnúť potrebné usmernenie, pokiaľ ide o to, ako získať humanitárne výnimky. Ak sa požiada o výnimku, je potrebné sa ňou urýchlene zaoberať.
- ✓ Komisia vyzýva členské štáty, aby vytvorili kontaktné miesto pre humanitárne výnimky a úzko spolupracovali v kontexte boja proti pandémie

Účelom tejto poznámky je poskytnúť praktické usmernenie v podobe otázok a odpovedí o dodržiavaní sankcií EÚ pri poskytovaní humanitárnej pomoci, najmä lekárskej pomoci, na boj proti pandémie ochorenia COVID-19⁴. Toto usmernenie je určené všetkým subjektom, ktoré podliehajú jurisdikcii EÚ a sú zapojené do takýchto činností. Po prvé, usmernenie sa snaží podporovať príslušné orgány členských štátov EÚ (ďalej len „príslušné vnútroštátne orgány“). Ide o vnútroštátne orgány, ktoré členské štáty určili na riadenie sankcií EÚ na vnútroštátnej úrovni. Tieto orgány sa vyzývajú, aby v súvislosti s humanitárnymi činnosťami posudzovali žiadosti o výnimky, odpovedali na otázky alebo inak spolupracovali so subjektmi poskytujúcimi humanitárnu pomoc v rámci svojej jurisdikcie. Po druhé, cieľom usmernenia je zabezpečiť zrozumiteľnosť pre verejné a súkromné subjekty, ktoré musia dodržiavať sankcie EÚ a ktoré sa podieľajú na poskytovaní humanitárnej pomoci obyvateľstvu s cieľom bojovať proti pandémie ochorenia COVID-19 (ďalej len „subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc“). Medzi subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc patria darcovia, medzinárodné organizácie,

⁴ Táto poznámka dopĺňa ostatné platné usmerňovacie dokumenty týkajúce sa vykonávania reštriktívnych opatrení EÚ, ktoré uverejnila Európska komisia (ďalej len „Komisia“) a príslušné vnútroštátne orgány v členských štátoch, ako aj najlepšie postupy na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení, ktoré uverejnila Rada Európskej únie (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/sk/pdf>) a mala by sa vykladať v spojení s nimi.

banky a iné finančné inštitúcie (ak sa podieľajú na transakciách podporujúcich humanitárnu pomoc), ako aj mimovládne organizácie a tretí sektor.

V prípade potreby ďalších usmernení by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali využiť poradenstvo svojich príslušných vnútroštátnych orgánov. Komisia zostáva príslušným vnútroštátnym orgánom naďalej k dispozícii, pokiaľ ide o ďalšie otázky a podporu⁵, pričom vyzýva členské štáty, aby vytvorili kontaktné miesto pre humanitárne výnimky v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19. Komisia je pripravená podporiť v tejto súvislosti členské štáty, aby sa zabezpečilo jednotné vykonávanie právnych predpisov EÚ.

Nasledujúce otázky boli zostavené na základe spolupráce s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, subjektmi poskytujúcimi humanitárnu pomoc a inými medzinárodnými zainteresovanými stranami od začiatku krízy súvisiacej s ochorením COVID-19.

Touto poznámkou sa nahrádza oznámenie Komisie C(2020) 3179 final prijaté 11. mája 2020, ktoré bolo zamerané len na Sýriu. Časť týkajúca sa Sýrie zostáva rovnaká.

Komisia bude túto poznámku naďalej aktualizovať s cieľom zahrnúť do nej ďalšie usmernenie týkajúce sa uvedených sankčných režimov, ako aj iných sankčných režimov.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Obsah

IRÁN	5
I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM	7
II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA	10
III. ĎALŠIE OTÁZKY	12
IV. OSTATNÉ PRÁVNE PREDPISY	14
NIKARAGUA	16
I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM	17
II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA	19
III. ĎALŠIE OTÁZKY	20
IV. PROCEDURÁLNE OTÁZKY	21
SÝRIA	24
I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM	25
II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA	27
III. INÉ OBMEDZENIA	30
IV. PROCEDURÁLNE OTÁZKY	32
VENEZUELA	36
I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM	37
II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA	39
III. ĎALŠIE OTÁZKY	40
IV. OSTATNÉ PRÁVNE PREDPISY	42

IRÁN

ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY A USMERNENIE

„Nariadenia o Iráne“:

- nariadenie Rady (EÚ) č. 267/2012 z 23. marca 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 961/2010⁶ [ďalej len „nariadenie o zbraniach hromadného ničenia (ZHN)“ v Iráne],
- nariadenie Rady (EÚ) č. 359/2011 z 12. apríla 2011 o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu v Iráne⁷ (ďalej len „nariadenie o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne“).

Ďalšie relevantné právne predpisy a dokumenty EÚ:

- nariadenie Rady (ES) č. 2271/96 z 22. novembra 1996 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých treťou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich⁸ (ďalej len „nariadenie o blokovaní“),
- usmernenie Európskej komisie: „Otázky a odpovede: prijatie aktualizácie nariadenia o blokovaní“⁹,
- dokument Európskej komisie – „Otázky a odpovede týkajúce sa náležitých starostlivostí v súvislosti s reštriktívnymi opatreniami pre podniky EÚ, ktoré obchodujú s Iránom“¹⁰.

Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov prijala 20. júla 2015 rezolúciu č. 2231 (2015) týkajúcu sa spoločného komplexného akčného plánu (JCPOA), ktorý schválil Irán a skupina E3/EÚ+3 (Čína, Francúzsko, Nemecko, Rusko, Spojené kráľovstvo, USA a Európska únia spolu s vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku). V deň vykonania JCPOA (16. január 2016) EÚ zrušila všetky svoje hospodárske a finančné sankcie uložené v súvislosti s iránskym jadrovým programom.

V dôsledku toho sú povolené viaceré činnosti a súvisiace služby, ktoré môžu byť relevantné pre poskytovanie humanitárnej pomoci, a to konkrétne: **finančné, bankové a poisťovacie činnosti, ako aj činnosti v odvetví námornej prepravy a dopravy**

⁶ Ú. v. EÚ L 88, 24.3.2012, s. 1 – 112.

⁷ Ú. v. EÚ L 100, 14.4.2011, s. 1 – 11.

⁸ Ú. v. ES L 309, 29.11.1996, s. 1 – 6.

⁹ Ú. v. EÚ C 277I, 7.8.2018, s. 4 – 10.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_sk.

Iránu. Ďalšie podrobné informácie o zrušení sankcií v rámci JCPOA sú dostupné v oddiele 3 **Informačnej poznámky EÚ o JCPOA**¹¹.

V reakcii na odstúpenie Spojených štátov od JCPOA aktualizovala EÚ nariadenie o blokovani s cieľom zahrnúť do jeho prílohy opätovne uložené sankcie USA mimo ich územia, čím zmiernila vplyv týchto sankcií na hospodárske subjekty EÚ, ktoré legitímne obchodujú v Iráne a s Iránom. Táto aktualizácia bola súčasťou podpory EÚ pre pokračujúce, úplné a účinné vykonávanie JCPOA, a to aj prostredníctvom udržiavania legitímnych obchodných a hospodárskych vzťahov medzi EÚ a Iránom, ktoré sa normalizovali pri zrušení sankcií v jadrovej oblasti v dôsledku JCPOA.

Sankcie EÚ voči Iránu, ktoré sú stále v platnosti aj po zrušení reštriktívnych opatrení podľa JCPOA, sú zamerané na jasné ciele a na konkrétne osoby, subjekty alebo tovar, ktoré zvyčajne nie sú zapojené do humanitárnej pomoci. Sankcie EÚ voči Iránu **nezahŕňajú lieky, zdravotnícke vybavenie a lekársku pomoc, ktoré sa poskytujú širokej verejnosti. Zdravotnícke vybavenie vrátane osobných ochranných prostriedkov (OOP), respirátorov, kyslíka a pľúcnych ventilátorov, ako aj lieky a iné zdravotnícke potreby nevyhnutné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nepodliehajú priamym obmedzeniam pri vývoze, dodávke, financovaní alebo používaní v Iráne (pozri oddiel II).** Preto je veľmi nepravdepodobné, že by sankcie EÚ mohli zasahovať do humanitárnej pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19, ktorá je určená pre ľudí v núdzi v Iráne.

V osobitných a veľmi obmedzených prípadoch však vývoz, dodávka alebo financovanie týchto položiek subjektmi poskytujúcimi humanitárnu pomoc môžu byť nepriamo ovplyvnené inými obmedzeniami, ako je zmrazenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov určitých osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ (ďalej len „označené osoby“), ktoré sa môžu podieľať na príslušných transakciách.

Napriek uloženiu sankcií podľa JCPOA niekoľko opatrení a obmedzení súvisiacich so šírením zbraní hromadného ničenia (ZHN) zostalo v súlade s JCPOA¹² v platnosti aj po dni vykonania. Ďalšie zrušenie sankcií sa očakáva v roku 2023 v súlade s harmonogramom stanoveným v JCPOA.

Okrem toho EÚ od roku 2011 ukladá sankcie v reakcii na závažné porušovanie ľudských práv v Iráne¹³.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_sk.pdf

¹² Ide okrem iného o zbrojné embargo, opatrenia súvisiace s raketovými technológiami, obmedzenia určitých jadrových prevodov a činností a ustanovenia týkajúce sa istých kovov a softvéru, ktoré podliehajú osobitnému režimu udeľovania povolení. V súlade s JCPOA by k ďalšiemu zrušeniu reštriktívnych opatrení malo dôjsť v roku 2023. Body 19 a 20 prílohy V k JCPOA.

¹³ Tieto sankcie zahŕňajú cestovné obmedzenia a zmrazenie aktív vzhľadom na určité osoby a subjekty, ako aj embargo na vybavenie, ktoré sa môže použiť na vnútornú represiu, a na vybavenie, ktoré sa môže použiť na sledovanie alebo odpočúvanie internetovej a telefonickej komunikácie v mobilných alebo pevných sieťach.

Sankcie EÚ voči Iránu vo všeobecnosti **neumožňujú sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, aj keď existuje viacero výnimiek (pozri oddiel I). Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. Je však nepravdepodobné, že táto zásada nájde v predmetnom prípade uplatnenie vzhľadom na ciele povahu reštriktívnych opatrení v rámci sankcií EÚ voči Iránu, ako aj druh a obmedzený počet označení.**

Vedľajšie činnosti, ktoré sú potrebné na podporu poskytovania zdravotníckych pomôcok (napr. preprava zdravotníckych pomôcok, výmena meny a skladovanie), sú v zásade povolené. Aj keď je možnosť, že tieto činnosti patria do rozsahu pôsobnosti osobitných obmedzení, veľmi malá, subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by ich mali pred ich vykonávaním dôkladne porovnať s touto poznámkou a v prípade potreby požiadať dotknutý príslušný vnútroštátny orgán o usmernenie.

I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM¹⁴

1. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na poskytovanie humanitárnej pomoci civilnému obyvateľstvu v Iráne v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na bezpečné a efektívne organizovanie poskytovania humanitárnej pomoci.

Ak teda označená osoba zasahuje do humanitárnej transakcie, neznamená to automaticky, že transakcia sa musí zrušiť. Pokiaľ sa označenej osobe nesprístupnia žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, v nariadeniach o Iráne sa nezakazuje s takouto osobou spolupracovať.

2. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc zabezpečiť, že pri poskytovaní pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nesprístupňujú finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označeným osobám, subjektom alebo orgánom?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by už mali mať zavedené požadované postupy na vykonanie potrebných kontrol s cieľom zabezpečiť, aby partneri zapojení do poskytovania humanitárnej pomoci neboli označení v rámci sankcií EÚ. V kontexte poskytovania pomoci na boj proti šíreniu ochorenia COVID-19 v Iráne by sa mala venovať veľká pozornosť označeným osobám, osobám a subjektom spojeným s odvetviami zdravotnej starostlivosti a logistiky, ako aj Zboru islamských revolučných gárd (IRGC), ktorý pôsobí v rozsiahlych odvetviach iránskeho hospodárstva vrátane

¹⁴ Prílohy VIII, IX, XIII a XIV k nariadeniu o ZHN v Iráne a príloha I k nariadeniu o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne obsahujú zoznamy jednotlivcov, subjektov a orgánov, ktoré sú označené v rámci sankcií EÚ. Tieto zoznamy sa takisto odzrkadľujú v mape sankcií EÚ (<https://www.sanctionsmap.eu>) a v databáze finančných sankcií (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), pričom obe sú pre subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc voľne prístupné. Tieto zoznamy sa pravidelne aktualizujú. Oficiálnym zdrojom práva EÚ je *Úradný vestník EÚ*, ktorý má v prípade konfliktu prednosť pred mapou sankcií.

zdravotnej starostlivosti¹⁵. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by takisto mali zabezpečiť, aby finančné prostriedky a hospodárske zdroje vrátane zdravotníckeho vybavenia neboli označenými osobami presmerované na iné účely. To znamená prijatie potrebných preventívnych a kontrolných opatrení, aby sa zabezpečilo, že finančné prostriedky a hospodárske zdroje nebudú zhabané týmito osobami (napr. IRGC) a že zdravotnícky materiál sa použije na určené humanitárne účely.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, najmä tie, ktoré majú najužšie vzťahy s vonkajšími partnermi a subdodávateľmi, by mali v rámci primeraných možností získať čo najviac informácií, ako aj zabezpečiť, aby si ich partneri uvedomovali, pokiaľ je to možné aj prostredníctvom zmluvného záväzku, že sa označeným osobám alebo v ich prospech nesmú sprístupňovať žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje. Do rozsahu pôsobnosti tohto zákazu patrí aj používanie systému havaleh (hawala) a iných neformálnych spôsobov prevodu peňazí.

Porušením sankcií EÚ nevzniká podľa článku 42 ods. 2 nariadenia o ZHN v Iráne a článku 8 ods. 2 nariadenia o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne žiadna zodpovednosť, ak porušiteľ nevedel a nemohol odôvodnene predpokladať, že svojím konaním predmetné zákazy porušuje. V tejto súvislosti by sankcie EÚ nemali viesť k prekročeniu súladu. Predovšetkým by sa nemali vykladať tak, že vyžadujú od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, aby vyvinuli nereálne úsilie na zhromaždenie dôkazov alebo preukázanie negatívnej skutočnosti.

Od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc sa vyžaduje, aby humanitárnu pomoc smerovali prostredníctvom činností a osôb, ktoré nepodliehajú obmedzeniam na základe nariadení o Iráne a iných platných sankcií. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. To je však vzhľadom na veľmi cieleň charakter označovania podľa nariadení o Iráne v predmetnom prípade nepravdepodobné. Pozri aj otázku č. 15.

V prípade pochybností by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali osloviť dotknutý príslušný vnútroštátny orgán¹⁶, aby zistili, či ich postupy neporušujú doložku o zabránení obchádzaniu zakotvenú v nariadeniach o Iráne¹⁷. Príslušné vnútroštátne orgány by v tejto súvislosti mali dať subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc k dispozícii jasné a včasné usmernenie.

3. Môžu lieky, zdravotnícke vybavenie, dezinfekčné prostriedky a ochranné prostriedky predstavovať „hospodárske zdroje“?

Áno. Podľa vymedzení pojmov v nariadeniach o Iráne sú „hospodárske zdroje“ akékoľvek zdroje, „*hmotné aj nehmotné, hnutelné aj nehnuteľné, ktoré nie sú finančnými*

¹⁵ Zbor islamských revolučných gárd (IRGC) je uvedený v rámci časti II.B položky 1 prílohy IX k nariadeniu o zbraniach hromadného ničenia (ZHN) v Iráne.

¹⁶ Zoznamy príslušných vnútroštátnych orgánov sú dostupné v prílohe II k nariadeniu o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne a v prílohe X k nariadeniu o zbraniach hromadného ničenia (ZHN) v Iráne.

¹⁷ Článok 2 ods. 3 nariadenia o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne a článok 41 nariadenia o zbraniach hromadného ničenia (ZHN) v Iráne.

*prostriedkami, ale možno ich použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb*¹⁸. Poskytnutie šarží liekov, zdravotníckeho vybavenia a dezinfekčných prostriedkov označenej osobe umožňuje, aby táto osoba tovar napríklad predala a výmenou zaň získala finančné prostriedky, a teda predstavuje sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech. Táto situácia by mohla nastať, ak sa zdravotnícke pomôcky poskytnú označeným osobám pôsobiacim v iránskej verejnej správe. Na sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Poskytnutie jednotlivých položiek uvedeného tovaru označenej osobe na jej vlastné použitie alebo ochranu by však nepredstavovalo sprístupnenie hospodárskych zdrojov. Nariadenia o Iráne navyše obsahujú výnimky, na základe ktorých sa príslušným vnútroštátnym orgánom umožňuje povoliť sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov v prípade, ak sú nevyhnutné na zabezpečenie základných potrieb označených osôb a ich závislých rodinných príslušníkov vrátane platieb za potraviny, lieky a lekársku starostlivosť¹⁹.

4. Môže poskytnutie lekárskej pomoci predstavovať „sprístupnenie hospodárskych zdrojov“ označeným osobám?

Poskytnutie lekárskej pomoci osobám, ktoré sú nakazené alebo u ktorých existuje podozrenie, že sa nakazili ochorením COVID-19, nemá v zásade vlastnú hospodársku hodnotu ani ho nemožno vymeniť za finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje. Nepredstavuje preto hospodársky zdroj, a teda účasť označenej osoby na poskytovaní takejto lekárskej pomoci nepredstavuje porušenie nariadení o Iráne.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu lekárskej pomoci, pozri otázku č. 1. S cieľom zabezpečiť, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, napr. ak tieto osoby v kontexte poskytovania lekárskej pomoci účtujú príjemcom poplatky za poskytnutú službu alebo získavajú akýkoľvek hospodársky zdroj vo svoj vlastný prospech, pozri otázku č. 2.

5. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytovať finančné prostriedky miestnym organizáciám v Iráne na účely boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

¹⁸ Článok 1 písm. c) nariadenia o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne a článok 1 písm. h) nariadenia o zbraniach hromadného ničenia (ZHN) v Iráne.

¹⁹ Článok 4 nariadenia o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne a článok 26 nariadenia o zbraniach hromadného ničenia (ZHN) v Iráne.

II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA²⁰

6. Je podľa nariadení o Iráne povolené poskytovanie pľúcnych ventilátorov alebo respirátorov s elektrickým pohonom na lekárske účely (asistované dýchanie) a iných zdravotníckych pomôcok na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Predaj, dodávka, preprava, vývoz a financovanie zdravotníckych pomôcok vrátane pľúcnych ventilátorov alebo respirátorov s elektrickým pohonom na lekárske účely v zásade nie sú podľa nariadení o Iráne zakázané.

Keďže niektoré položky môžu byť vhodné na odlišné použitia, pričom niektoré z nich nemajú nič spoločné s humanitárnymi činnosťami, môže byť potrebné posúdenie technických vlastností konkrétnej pomôcky²¹ určenej na vývoz v každom jednotlivom prípade s cieľom zaistiť, aby bola skutočne určená výhradne na lekárske účely, a nie na vojenské a balistické činnosti a ani na činnosti súvisiace so šírením jadrových zbraní.

To vysvetľuje, prečo predaj, dodávka, preprava, vývoz a financovanie určitého tovaru a technológií podliehajú predchádzajúcemu povoleniu príslušného vnútroštátneho orgánu. To je napríklad prípad mikroskopov a súvisiaceho vybavenia a detektorov (vrátane niektorých, ktoré využívajú röntgenovú alebo elektrónovú spektroskopiu)²², keďže by sa mohli použiť na činnosti v oblasti obohacovania uránu, ktoré nie sú v súlade s JCPOA. Vývoz iného tovaru, ako sú určité vyvažovacie stroje, môžu príslušné vnútroštátne orgány povoliť v prípade, ak sú takéto stroje navrhnuté pre zdravotnícke vybavenie, ale inak je zakázaný, keďže by sa mohli použiť pri vývoji nosičov jadrových zbraní.

Na získanie povolenia musia subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preukázať, že vybavením sa nebude prispievať k činnostiam, ktoré nie sú v súlade s JCPOA. Na základe vzoru uvedeného v prílohe IIa sa môžu poskytnúť isté údaje o prvkoch, ktorým subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc budú musieť zrejme venovať pozornosť. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu požiadať príslušný vnútroštátny orgán o ďalšie usmernenie týkajúce sa informácií potrebných na odôvodnenie ich žiadosti.

Okrem toho sa v článku 4a nariadenia o ZHN v Iráne zakazuje predaj, dodávka, preprava, vývoz a financovanie určitého tovaru a technológií vrátane osobitných druhov digitálnych počítačov a elektronických montážnych celkov²³, keďže by sa nimi mohlo prispievať k vývoju nosičov jadrových zbraní.

²⁰ Prílohy I, II, III, VIIA a VIIB k nariadeniu o ZHN v Iráne a prílohy III a IV k nariadeniu o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne obsahujú zoznamy tovaru a technológií, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ.

²¹ Hoci sa môže zdať, že tovar a technológie uvedené v rámci otázky č. 6 do veľkej miery zodpovedajú položkám v prílohe I k nariadeniu Rady (ES) č. 428/2009 (ďalej len „nariadenie o položkách s dvojakým použitím“, Ú. v. EÚ L 134, 29.5.2009, s. 1 – 269), položky s dvojakým použitím majú významné rozdielne črty.

²² Článok 3a. Pozri konkrétne položky II.A2.003 a II.A6.016 prílohy II k nariadeniu o ZHN v Iráne.

²³ Pozri konkrétne položku 4A003 prílohy III k nariadeniu o ZHN v Iráne.

Pokiaľ ide o technické špecifikácie, subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by sa mali informovať u výrobcu. V prípade pochybností by mali kontaktovať príslušný vnútroštátny orgán.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

7. Je podľa nariadení o Iráne povolené poskytovanie liekov, dezinfekčných prostriedkov, detergentov alebo chemických látok na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Reštriktívne sankcie EÚ stanovené v nariadeniach o Iráne v zásade nezakazujú predaj, dodávku, prepravu alebo vývoz, financovanie alebo použitie liekov, mydiel, dezinfekčných prostriedkov (biocídov), detergentov alebo chemických látok na lekárske použitie, ktoré sú potrebné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Avšak predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie alebo použitie určitých chemických látok podliehajú podľa článku 2a nariadenia o ZHN v Iráne povoleniu príslušného vnútroštátneho orgánu, keďže ich možno použiť aj na šírenie jadrových zbraní.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

8. Je podľa nariadení o Iráne povolené poskytovanie súprav na testovanie na ochorenie COVID-19 (súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase)?

Áno. V nariadeniach o Iráne sa nezakazuje predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie alebo použitie súprav na testovanie na ochorenie COVID-19, ako je napríklad súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase (ďalej len „súprava qRT-PCR“). Reagencie bežne používané v súprave qRT-PCR takisto nepodliehajú žiadnym obchodným obmedzeniam podľa nariadení o Iráne. V prípade potreby ďalšieho usmernenia by sa mal kontaktovať príslušný vnútroštátny orgán, napr. ak súprava nezodpovedá druhu, ktorý sa bežne nachádza na trhu.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu súprav na testovanie na ochorenie COVID-19 (súprava qRT-PCR) ako súčasť humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

9. Je podľa nariadení o Iráne povolené poskytovanie osobných ochranných prostriedkov potrebných na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadeniach o Iráne sa v zásade nezakazuje predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie a používanie osobných ochranných prostriedkov (OOP) potrebných na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Hoci sa v nariadení o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne zakazuje vývoz určitých ochranných prostriedkov do Iránu, ktoré sa môžu použiť na vnútornú represiu, napr. pancierová ochrana tela a helmy, osobitne sú vyňaté pomôcky navrhnuté pre požiadavky bezpečnosti pri práci²⁴. V prípade neistoty by mali subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc žiadať od výrobcu potrebné vysvetlenia.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

III. ĎALŠIE OTÁZKY

10. Môžu si banky z EÚ otvoriť nový bankový účet v iránskej úverovej alebo finančnej inštitúcii s cieľom podporiť humanitárnu pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Odo dňa vykonania JCPOA (16. január 2016) sú povolené bankové činnosti s iránskymi bankami v prípade, ak iránska finančná inštitúcia nie je označeným subjektom. To zahŕňa vytvorenie nových korešpondenčných bankových vzťahov a nových spoločných podnikov. Banky majú aj povolenie zriaďovať kancelárie, pobočky a dcérske spoločnosti v Iráne. Iba dve iránske banky zostávajú označené: banka Ansar a banka Mehr²⁵.

11. Môžu občania EÚ cestovať do Iránu s cieľom poskytovať lekársku pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadeniach o Iráne v zásade nič nezakazuje cestovať do Iránu ani poskytovať lekársku pomoc v krajine.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

12. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc nakupovať v Iráne palivo, prenajímať si vozidlá alebo používať súkromné dopravné služby na prepravu zdravotníckeho vybavenia do Iránu alebo v Iráne na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno.

V článku 4c nariadenia o ZHN v Iráne sa zakazuje nákup určitých druhov materiálov s vysokou hustotou energie od Iránu, ako je uvedené v prílohe III k tomuto nariadeniu, ktoré sú použiteľné v „riadených strelách“ alebo bezpilotných vzdušných prostriedkoch. Netýka sa to však fosílnych rafinovaných palív a biopalív vrátane palív do motorov

²⁴ Pozri položku 5 v prílohe III k nariadeniu o závažnom porušovaní ľudských práv v Iráne.

²⁵ Položky 8 a 9, časť B, oddiel II, príloha IX k nariadeniu o ZHN v Iráne.

certifikovaných na používanie v oblasti civilného letectva, pokiaľ nie sú špeciálne namiešané pre „riadené strely“ alebo bezpilotné vzdušné prostriedky.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

13. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc pomôcť premiestniť ľudí postihnutých pandémiou ochorenia COVID-19 na iné miesta v Iráne alebo mimo krajiny?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k premiestneniu ľudí postihnutých ochorením COVID-19, napríklad Zbor islamských revolučných gárd (IRGC), pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám v procese vedúcom k premiestneniu ľudí postihnutých ochorením COVID-19 neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

14. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc financovať výstavbu provizórnych nemocníc, sanitačných prevádzok alebo dočasných infraštruktúr na boj proti pandémii ochorenia COVID-19 alebo sa na takejto výstavbe podieľať?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na výstavbe a/alebo má z výstavby hospodársky prospech, pozri otázku č. 1. Mohlo by to tak byť napríklad vtedy, ak označená osoba účtuje poplatok za prístup k dočasnej infraštruktúre alebo si ponechá vlastnícke práva na túto dočasnú infraštruktúru po skončení krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19.

15. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytnúť humanitárnu pomoc vtedy, ak je jediným riešením poskytnúť pomoc prostredníctvom označených osôb?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia vždy hľadať riešenia, ktoré neporušujú sankcie EÚ. Preto sa od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc vyžaduje, aby humanitárnu pomoc smerovali prostredníctvom činností a osôb, ktoré nepodliehajú obmedzeniam na základe nariadení o Iráne a iných platných sankcií. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. To je však vzhľadom na ciele povahu reštriktívnych opatrení v rámci sankcií EÚ voči Iránu nepravdepodobné.

16. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preverovať konečných príjemcov humanitárnej pomoci?

Nie. Humanitárna pomoc sa podľa medzinárodného humanitárneho práva, článku 214 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí poskytovať bez diskriminácie. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia identifikovať jednotlivca v núdzi na základe

týchto zásad. Po vykonaní tejto identifikácie sa nevyžaduje žiadne preverovanie konečných príjemcov.

IV. OSTATNÉ PRÁVNE PREDPISY

17. Sú subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc povinné dodržiavať sankcie EÚ týkajúce sa medzinárodného terorizmu a sankcie EÚ týkajúce sa situácie v Sýrii, keď poskytujú pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 v Iráne?

Áno.

Sankcie EÚ proti medzinárodnému terorizmu²⁶ sú veľmi obmedzené, pokiaľ ide o Irán, a týkajú sa len niekoľkých iránskych osôb a subjektov. Ak sa tieto osoby podieľajú na transakcii, uplatňujú sa osobitné obmedzenia v rámci sankcií EÚ proti medzinárodnému terorizmu. V takomto prípade môže byť potrebné ďalšie osobitné usmernenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Sankcie EÚ týkajúce sa situácie v Sýrii²⁷ sú takisto zacielené na tri osoby a jeden subjekt z Iránu. Tieto sankcie sa uplatňujú bez ohľadu na krajinu, v ktorej subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc vykonáva svoje činnosti. Relevantné zákazy, ktoré sa odlišujú od zákazov v nariadeniach o Iráne, sú témou osobitnej kapitoly tohto usmernenia.

18. Sankciami USA voči Iránu sa zakazuje niekoľko činností, ktoré sú povolené zo strany EÚ. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré podliehajú jurisdikcii členského štátu, dodržiavať tieto zahraničné sankcie?

Nie. Od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, ktoré patria do jurisdikcie členského štátu, sa vyžaduje, aby dodržiavali iba sankcie EÚ. V skutočnosti sa im zakazuje dodržiavať určité sankcie USA voči Iránu.

Viacere sankcie USA voči Iránu sa uplatňujú mimo ich územia. To znamená, že ich cieľom je vyvolať účinky mimo územia USA a regulovať správanie hospodárskych subjektov EÚ, ktoré nemajú žiadnu významnú spojitosť s USA. EÚ však neuznáva uplatňovanie zákonov prijatých tretími krajinami mimo ich územia a domnieva sa, že takéto uplatňovanie je v rozpore s medzinárodným právom.

Nariadením Rady (ES) č. 2271/96 (ďalej len „nariadenie o blokovani“)²⁸ sa poskytuje ochrana osobám z EÚ, ktoré sú zapojené do zákonného (t. j. v súlade s právom EÚ)

²⁶ Nariadenie Rady (ES) č. 2580/2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu (Ú. v. ES L 344, 28.12.2001, s. 70 – 75). Rada preskúmava a mení zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie. Najnovšia verzia zoznamu je priložená k vykonávaciemu nariadeniu Rady (EÚ) 2020/1128 z 30. júla 2020, ktorým sa vykonáva článok 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 2580/2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu a ktorým sa zrušuje vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/19 (Ú. v. EÚ L 247, 31.7.2020, s. 1 – 4). (Ú. v. EÚ L 81, 14.1.2020, s. 1 – 4).

²⁷ Nariadenie Rady (EÚ) č. 36/2012 z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 442/2011 (Ú. v. EÚ L 16, 19.1.2012, s. 1 – 32).

²⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 2271/96 z 22. novembra 1996 o ochrane pred účinkami uplatňovania právnych predpisov prijatých treťou krajinou mimo jej územia a pred účinkami opatrení na nich založených alebo z nich vyplývajúcich (Ú. v. ES L 309, 29.11.1996, s. 1 – 6).

medzinárodného obchodu a/alebo pohybu kapitálu okrem iného s Iránom, ako aj do súvisiacich obchodných činností, pred účinkami cudzieho práva, ako je uvedené v jeho prílohe, vrátane určitých sankcií USA voči Iránu. To sa dosiahne tak, že sa zruší účinok akéhokoľvek rozhodnutia cudzieho súdu v EÚ, ktoré vychádza z cudzieho práva uvedeného v jeho prílohe, a umožní sa osobám z EÚ vymáhať súdnou cestou náhradu škôd, ktoré boli spôsobené uplatňovaním cudzieho práva mimo jeho územia.

V nariadení o blokovaní sa súčasne osobám z EÚ zakazuje dodržiavať akúkoľvek požiadavku alebo zákaz vyplývajúci z cudzieho práva uvedeného v jeho prílohe. Osoby z EÚ, ktorých hospodárske a finančné záujmy sú ovplyvnené uplatňovaním tohto práva mimo jeho územia, sú povinné informovať o tom Európsku komisiu²⁹.

Podrobné informácie o právach a povinnostiach stanovených v nariadení o blokovaní sú dostupné na osobitnej webovej stránke³⁰.

²⁹ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

³⁰ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

NIKARAGUA

ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY A USMERNENIE

- Nariadenie Rady (EÚ) 2019/1716 zo 14. októbra 2019 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Nikarague³¹ (ďalej len „nariadenie o Nikarague“)

Sankcie EÚ voči Nikarague boli uložené v reakcii na pokračujúce porušovanie ľudských práv a občianskych slobôd v Nikaragujskej republike bezpečnostnými silami a provládnyimi ozbrojenými skupinami, ktoré sú zapojené do represie voči politickým oponentom, demonštrantom, nezávislým médiám a organizáciám občianskej spoločnosti. Cieľom sankcií EÚ voči Nikarague je dosiahnuť zmenu represívnej politiky vlády Nikaraguy a zabrániť ďalšiemu zhoršeniu situácie v oblasti ľudských práv a právneho štátu v Nikarague, ako aj prispieť k pokojnému dosiahnutiu východiska z pretrvávajúcej politickej krízy.

Sankcie uvedené v nariadení o Nikarague zahŕňajú zmrazenia aktív a zákaz priameho alebo nepriameho sprístupňovania akýchkoľvek finančných prostriedkov alebo aktív osobám, ktoré sú zodpovedné za závažné porušovanie ľudských práv a za ohrozovanie demokracie a právneho štátu v Nikaragujskej republike, alebo v ich prospech, ako aj s nimi spojeným osobám. Predpokladá sa niekoľko výnimiek, a to vrátane na humanitárne účely. S ohľadom na pretrvávajúcu vážnu situáciu v Nikarague bol 4. mája 2020³² prijatý prvý súbor označení jednotlivcov a subjektov, ktoré podliehajú zmrazeniu aktív.

Sankcie uvedené v nariadení o Nikarague nezahŕňajú lieky, zdravotnícke vybavenie a lekársku pomoc, ktoré sa poskytujú širokej verejnosti. Zdravotnícke vybavenie vrátane osobných ochranných prostriedkov (OOP), respirátorov, kyslíka a pľúcnych ventilátorov, ako aj lieky a iné zdravotnícke potreby nevyhnutné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nepodliehajú priamym obmedzeniam pri vývoze, dodávke, financovaní alebo používaní v Nikarague.

Navyše, reštriktívne opatrenia stanovené v nariadení o Nikarague sú zamerané na jasné ciele a na konkrétne osoby, ktoré sú spojené najmä s presadzovaním vnútroštátneho práva (nikaragujská národná polícia alebo „NNP“), s nikaragujskou väzenskou správou alebo ktoré poskytujú poradenstvo nikaragujskému prezidentovi. Preto je veľmi nepravdepodobné, že by reštriktívne opatrenia EÚ mohli zasahovať do humanitárnej pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19, ktorá je určená pre ľudí v núdzi v Nikarague.

V osobitných a veľmi obmedzených prípadoch však vývoz, dodávka alebo financovanie položiek, ktoré sú nevyhnutné pre subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, môžu byť nepriamo ovplyvnené zmrazením finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov

³¹ Ú. v. EÚ L 262, 15.10.2019, s. 1 – 10.

³² Vykonávacie nariadenie Rady (EÚ) 2020/606, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) 2019/1716 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu v Nikarague (Ú. v. EÚ L 139I, 4.5.2020, s. 1 – 3).

určitých osôb, subjektov a orgánov (ďalej len „označené osoby“), ktoré sa môžu podieľať na príslušných transakciách.

Vo všeobecnosti platí, že sankcie EÚ voči Nikarague umožňujú sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, ak sú takéto finančné prostriedky alebo zdroje potrebné výlučne na účely poskytovania humanitárnej pomoci, a to na základe požiadaviek na povolenie (pozri oddiel I).

Vedľajšie činnosti, ktoré sú potrebné na podporu poskytovania zdravotníckych pomôcok (napr. preprava zdravotníckych pomôcok, výmena meny a skladovanie), sú v zásade povolené na základe uvedených podmienok.

I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM³³

1. Považuje sa poskytovanie humanitárnej pomoci v podobe potravín, liekov, zdravotníckeho vybavenia, dezinfekčných prostriedkov, lekárskej pomoci a iných zdravotníckych výrobkov, ako aj vytvorenie dočasnej zdravotníckej infraštruktúry potrebnej na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 v Nikarague za poskytovanie zdrojov „potrebných na humanitárne účely“?

Áno, poskytovanie pomoci v podobe uvedenej v otázke č. 1 sa považuje za poskytovanie zdrojov „potrebných na humanitárne účely“.

2. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na poskytovanie humanitárnej pomoci civilnému obyvateľstvu v Nikarague v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na bezpečné a efektívne organizovanie poskytovania humanitárnej pomoci.

Vo všeobecnosti platí, že článkom 6 ods. 1 nariadenia o Nikarague sa umožňuje sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, ak sú takéto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje potrebné výlučne na humanitárne účely, ako je poskytovanie alebo uľahčovanie poskytovania pomoci, okrem iného vrátane zdravotníckych potrieb. Pred sprístupnením finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov označeným osobám musia subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc vopred požiadať príslušný vnútroštátny orgán o povolenie.

3. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc zabezpečiť, že pri poskytovaní pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nesprístupňujú finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označeným osobám, subjektom alebo orgánom?

³³ Príloha I k nariadeniu o Nikarague obsahuje zoznam osôb označených na základe sankcií EÚ. Tento zoznam sa takisto odzrkadľuje v mape sankcií EÚ (<https://www.sanctionsmap.eu/>) a v databáze finančných sankcií (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), pričom obe sú pre subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc voľne prístupné. Tieto zoznamy sa pravidelne aktualizujú. Oficiálnym zdrojom práva EÚ je *Úradný vestník EÚ*, ktorý má v prípade konfliktu prednosť pred mapou sankcií.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali mať zavedené požadované postupy na vykonanie potrebných kontrol s cieľom zabezpečiť, aby partneri zapojení do poskytovania humanitárnej pomoci neboli označení v rámci sankcií EÚ. V kontexte poskytovania pomoci na boj proti šíreniu ochorenia COVID-19 v Nikarague by sa mala venovať veľká pozornosť najmä označeným osobám, ktoré majú rozhodujúce postavenie v súvislosti s odvetviami zdravotnej starostlivosti alebo polície (napr. NNP) a ktoré môžu byť v určitom bode zapojené do humanitárnej operácie (napr. z bezpečnostných dôvodov). Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by takisto mali zabezpečiť, aby finančné prostriedky a hospodárske zdroje vrátane zdravotníckeho vybavenia neboli označenými osobami presmerované na iné účely. To znamená prijatie potrebných preventívnych a kontrolných opatrení, aby sa zabezpečilo, že finančné prostriedky a hospodárske zdroje nebudú zhabané označenými osobami a že zdravotnícky materiál sa použije na určené humanitárne účely.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, najmä tie, ktoré majú najužšie vzťahy s vonkajšími partnermi a subdodávateľmi, by mali v rámci primeraných možností získať čo najviac informácií, ako aj zabezpečiť, aby si ich partneri uvedomovali, pokiaľ je to možné aj prostredníctvom zmluvného záväzku, že sa označeným osobám alebo v ich prospech nesmú sprístupňovať žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje.

Podľa článku 10 ods. 2 nariadenia o Nikarague činnosťami subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, ktoré sú v rozpore s reštriktívnymi opatreniami stanovenými v tomto nariadení, nevzniká žiadna zodpovednosť, ak tieto osoby nevedeli a nemohli odôvodnene predpokladať, že svojimi činnosťami predmetné zákazy porušujú. V tejto súvislosti by sankcie EÚ nemali viesť k prekročeniu súladu. Predovšetkým by sa nemali vykladať tak, že vyžadujú od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, aby vyvinuli nereálne úsilie na zhromaždenie dôkazov alebo preukázanie negatívnej skutočnosti.

Ak sa označená osoba podieľa na humanitárnej transakcii, neznamená to automaticky, že transakcia sa musí zrušiť. Nariadenie o Nikarague obsahuje niekoľko dôležitých výnimiek, ktoré umožňujú, aby sa takéto transakcie uskutočnili, v určitých prípadoch za predpokladu predchádzajúceho schválenia príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Pozri aj oddiel I, a najmä otázky č. 2, 5 a 6, ako aj otázku č. 19.

V prípade pochybností by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali osloviť dotknutý príslušný vnútroštátny orgán³⁴, aby zistili, či ich postupy neporušujú doložku o zabránení obchádzaniu zakotvenú v nariadeniach o Nikarague³⁵. Príslušné vnútroštátne orgány by v tejto súvislosti mali dať subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc k dispozícii jasné a včasné usmernenie.

4. Môžu lieky, zdravotnícke vybavenie, dezinfekčné prostriedky a ochranné prostriedky predstavovať „hospodárske zdroje“?

Áno. Podľa vymedzenia pojmu v nariadení o Nikarague sú „hospodárske zdroje“ akékoľvek zdroje, „*hmotné aj nehmotné, hnutel'né aj nehnuteľné, ktoré nie sú finančnými prostriedkami, ale možno ich použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo*

³⁴ Zoznamy príslušných vnútroštátnych orgánov sú dostupné v prílohe II k nariadeniu o Nikarague.

³⁵ Článok 9 nariadenia o Nikarague.

služieb“³⁶. Poskytnutie šarží liekov, zdravotníckeho vybavenia a dezinfekčných prostriedkov označenej osobe umožňuje, aby táto osoba tovar napríklad predala a výmenou zaň získala finančné prostriedky, a teda predstavuje sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech. Na sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Poskytnutie jednotlivých položiek uvedeného tovaru označenej osobe na jej vlastné použitie alebo ochranu by však nepredstavovalo sprístupnenie hospodárskych zdrojov. Nariadenie o Nikarague navyše obsahuje výnimku, na základe ktorej sa príslušným vnútroštátnym orgánom umožňuje povoliť sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov v prípade, ak sú nevyhnutné na zabezpečenie základných potrieb označených osôb a ich závislých rodinných príslušníkov vrátane platieb za potraviny, lieky a lekársku starostlivosť³⁷.

5. Môže poskytnutie lekárskej pomoci predstavovať „sprístupnenie hospodárskych zdrojov“ označeným osobám?

Poskytnutie lekárskej pomoci osobám, ktoré sú nakazené alebo u ktorých existuje podozrenie, že sa nakazili ochorením COVID-19, nemá v zásade vlastnú hospodársku hodnotu ani ho nemožno vymeniť za finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje. Nepredstavuje preto hospodársky zdroj, a teda účasť označenej osoby na poskytovaní takejto lekárskej pomoci nepredstavuje porušenie nariadenia o Nikarague.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu lekárskej pomoci, pozri otázku č. 2. S cieľom zabezpečiť, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, napr. ak tieto osoby v kontexte poskytovania lekárskej pomoci účtujú príjemcom poplatky za poskytnutú službu alebo získavajú akýkoľvek hospodársky zdroj vo svoj vlastný prospech, pozri otázku č. 3.

6. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytovať finančné prostriedky miestnym organizáciám v Nikarague na účely boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, napríklad v prípade určenia osôb alebo subjektov s právomocou v oblasti zdravotníctva alebo osôb v určených orgánoch presadzovania práva, pozri otázku č. 2. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 3.

³⁶ Článok 1 písm. d) nariadenia o Nikarague.

³⁷ Článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia o Nikarague.

II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA

7. Je podľa nariadenia o Nikarague povolený predaj, dodávka, preprava alebo vývoz akéhokoľvek tovaru alebo technológií dodávaných na humanitárne účely na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Sankcie EÚ stanovené v nariadení o Nikarague sú cielené a zameriavajú sa len na konkrétne osoby zmrazením ich aktív a zákazom sprístupnenia finančných prostriedkov týmto osobám. Predaj, dodávka, preprava alebo vývoz akéhokoľvek tovaru do Nikaraguy nie sú obmedzené. To znamená, že sankcie EÚ vo všeobecnosti nemajú vplyv na predaj, dodávku, prepravu ani vývoz akéhokoľvek tovaru alebo technológií na boj proti pandémie ochorenia COVID-19. V tomto kontexte „tovar a technológie“ zahŕňajú okrem iného osobné ochranné prostriedky (OOP), pľúcne ventilátory alebo respirátory s elektrickým pohonom na lekárske účely (asistované dýchanie) alebo iné zdravotnícke pomôcky na boj proti ochoreniu COVID-19, ako aj súpravy na testovanie na ochorenie COVID-19 (ako je napríklad súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase), lieky, dezinfekčné prostriedky, detergenty alebo chemické látky.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu takéhoto tovaru a technológií určených na humanitárnu pomoc, pozri otázku č. 2. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 3.

III. ĎALŠIE OTÁZKY

8. Môžu si banky z EÚ otvoriť nový bankový účet v nikaragujskej úverovej alebo finančnej inštitúcii s cieľom podporiť humanitárnu pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Bankové činnosti s nikaragujskými bankami sú povolené za predpokladu, že nikaragujská finančná inštitúcia nie je subjektom uvedeným v prílohe I k nariadeniu o Nikarague. To zahŕňa vytvorenie nových korešpondenčných bankových vzťahov a nových spoločných podnikov. Banky majú aj povolenie zriaďovať kancelárie, pobočky a dcérske spoločnosti v Nikarague. V súčasnosti žiadna nikaragujská finančná inštitúcia nepodlieha reštriktívnym opatreniam.

9. Môžu občania EÚ cestovať do Nikaraguy s cieľom poskytovať lekársku pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadení o Nikarague v zásade nič nezakazuje cestovať do Nikaraguy ani poskytovať lekársku pomoc v krajine.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 3.

10. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc nakupovať v Nikarague palivo, prenajímať si vozidlá alebo používať súkromné dopravné služby na prepravu zdravotníckeho vybavenia do Nikaraguy alebo v Nikarague na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadení o Nikarague nič nebráni subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc nakupovať palivo v Nikarague.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 3.

11. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc pomôcť premiestniť ľudí postihnutých pandémiou ochorenia COVID-19 na iné miesta v Nikaragae alebo mimo krajiny?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k premiestneniu ľudí postihnutých ochorením COVID-19, napr. označený člen NNP alebo niekto konajúci v jeho mene, môže sa uplatniť výnimka v článku 6 ods. 1 nariadenia o Nikaragae. V rámci tejto výnimky sa stanovuje, že za určitých podmienok sa finančné prostriedky a hospodárske zdroje môžu sprístupniť označeným osobám, ak sú takéto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje nevyhnutné na humanitárne účely, pričom sú v tejto súvislosti výslovne uvedené evakuácie z Nikaraguy. Na tento účel je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

12. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc financovať výstavbu provizórnych nemocníc, sanitačných prevádzok alebo dočasných infraštruktúr na boj proti pandémii ochorenia COVID-19 alebo sa na takejto výstavbe podieľať?

Áno. Pozri aj otázku č. 1.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na výstavbe a/alebo má z výstavby hospodársky prospech, pozri otázku č. 2. Mohlo by to tak byť napríklad vtedy, ak označená osoba účtuje poplatok za prístup k dočasnej infraštruktúre alebo si ponechá vlastnícke práva na túto dočasnú infraštruktúru po skončení krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19.

13. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytnúť humanitárnu pomoc vtedy, ak je jediným riešením poskytnúť pomoc prostredníctvom označených osôb?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia vždy hľadať riešenia, ktorými sa neporušujú sankcie EÚ, a musia využiť existujúce výnimky podľa nariadenia z Nikaraguy, keď chcú poskytnúť prostriedky alebo hospodárske zdroje označenej osobe alebo v jej prospech. V dôsledku toho sa od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc vyžaduje, aby humanitárnu pomoc smerovali prostredníctvom osôb, ktoré nie sú označené podľa nariadenia o Nikaragae. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. To je však v predmetnom prípade veľmi nepravdepodobné vzhľadom na ciele povahu reštriktívnych opatrení v nariadení o Nikaragae, druh a obmedzený počet označení a existenciu konkrétnych výnimiek súvisiacich s humanitárnymi účelmi, ak sa dôsledne dodržiavajú príslušné usmernenia.

IV. PROCEDURÁLNE OTÁZKY

14. Čo znamená pojem „výnimka“?

Výnimky sú výslovne stanovené v právnych aktoch, prostredníctvom ktorých je obmedzená (zakázaná) činnosť povolená za osobitných okolností a za predpokladu, že je povolená príslušným vnútroštátnym orgánom³⁸. V prípade absencie takéhoto povolenia sa činnosť nemôže zákonne vykonávať. V osobitnom prípade článku 6 nariadenia o Nikarague musí byť účel akcie výlučne humanitárny.

15. Sú prijateľné spoločné žiadosti, napríklad jedna žiadosť viacerých subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc alebo jedna žiadosť na niekoľko príslušných vnútroštátnych orgánov zároveň?

Ak si humanitárny projekt na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 vyžaduje predloženie niekoľkých žiadostí o udelenie výnimky, či už jednému alebo viacerým príslušným vnútroštátnym orgánom, malo by byť v záujme efektívnosti možné podať len jednu žiadosť všetkým dotknutým príslušným vnútroštátnym orgánom.

Podobne, ak sa v rámci humanitárneho projektu vyžaduje, aby viaceré subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadali o udelenie výnimky, malo by byť možné predložiť spoločnú žiadosť. Darcovia, banky, medzinárodné organizácie a mimovládne organizácie zapojené do humanitárneho projektu by mali spolupracovať na výmene informácií s cieľom získať dôkazy požadované príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na udelenie povolenia.

Za súčasných výnimočných okolností sa príslušné vnútroštátne orgány vyzývajú, aby zriadili kontaktné miesto pre humanitárne výnimky týkajúce sa boja proti pandémie COVID-19. Vzhľadom na naliehavosť situácie by príslušné vnútroštátne orgány mali spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby poskytovali včasné a konzistentné odpovede na takéto žiadosti. Komisia je pripravená podporiť príslušné vnútroštátne orgány v ich úsilí.

16. Môžu príslušné vnútroštátne orgány udeliť všeobecné povolenia alebo musia subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadať o povolenie pre každú jednotlivú činnosť?

Príslušné vnútroštátne orgány môžu udeliť výnimky podľa akýchkoľvek sankcií EÚ z obmedzeného počtu dôvodov, ktoré príslušný vnútroštátny orgán musí v každom konkrétnom prípade overiť.

V nariadení o Nikarague sa príslušným vnútroštátnym orgánom umožňuje udeľovať povolenia „za takých podmienok, ktoré považujú za vhodné“, ak je uvoľnenie alebo sprístupnenie zmrazených finančných prostriedkov alebo zdrojov alebo ich poskytnutie označenej osobe nevyhnutné na humanitárne účely.

Je na dotknutom príslušnom vnútroštátnom orgáne, aby rozhodol, či v prípade rovnakých opakujúcich sa činností/transakcií, ktorých podmienky sú vopred známe, je v pozícii udeliť jediné povolenie, ktoré sa vzťahuje na viacero činností/transakcií (napr. pre rovnaké transakcie schválené v sériách za predpokladu, že sa vykoná jednotlivé posúdenie týchto sérií a zaistí sa dohľad nad ich výsledkom), alebo či musí udeliť povolenie pre každú činnosť/transakciu osobitne. Komisia nabáda príslušné vnútroštátne orgány, aby zvážili, či by za súčasnej výnimočnej situácie mohlo jedno povolenie uľahčiť

³⁸ Výnimky sa vo všeobecnosti formulujú takto: „Odchylne od (zákazov stanovených v) článku ... môžu príslušné orgány za podmienok, ktoré považujú za vhodné, povoliť...“.

poskytovanie humanitárnej pomoci osobám postihnutým pandémiou ochorenia COVID-19. Príslušné vnútroštátne orgány môžu pri vydaní povolenia rozhodnúť o stanovení podmienok, aby sa zabezpečilo, že uplatňovaním výnimiek sa ciele sankcií nezmaria ani neobídu.

17. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadať o výnimku na vykonanie obmedzenej činnosti/transakcie, ak účelom je poskytnúť pomoc ľuďom postihnutým pandémiou ochorenia COVID-19?

O výnimku môže požiadať každý subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc, ktorý sa podieľa na humanitárnej pomoci. Implementujúci partneri majú zvyčajne najlepšie predpoklady na získanie potrebných informácií. Všetky ostatné subjekty vrátane darcov a bánk by mali spolupracovať so žiadateľom, aby sa uľahčil zber a výmena takýchto informácií.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc sa musia obrátiť na príslušný vnútroštátny orgán, s ktorým majú najužšie väzby, ako sa uvádza v prílohe II k nariadeniu o Nikaragae. Mali by požiadať príslušný vnútroštátny orgán o usmernenie s cieľom určiť dokumenty potrebné na získanie príslušných výnimiek.

Pozri aj otázku č. 15 o spoločných žiadostiach.

18. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc získať výnimku v zrýchlenom konaní, ak si to vyžaduje situácia na mieste?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré žiadajú o naliehavú výnimku, by mali v žiadosti jasne poukázať na naliehavosť a vysvetliť jej hlavné dôvody. Čím je žiadosť úplnejšia, tým jednoduchšie a rýchlejšie ju dokáže príslušný vnútroštátny orgán spracovať. K žiadosti sa takisto môžu priložiť doplňujúce vyhlásenia od darcov, odporúčacie listy od iných orgánov a podobné dokumenty, aby sa uľahčilo preskúmanie žiadosti príslušným vnútroštátnym orgánom. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia získať príslušné povolenie pred začiatkom humanitárneho projektu na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by v záujme urýchlenia tohto postupu mali spolupracovať s príslušným vnútroštátnym orgánom a žiadať od neho usmernenie ešte pred podaním žiadosti.

Konzistentné usmernenia v celej EÚ majú rozhodujúci význam pre zabezpečenie toho, aby subjekty v EÚ poskytujúce humanitárnu pomoc mohli vykonávať svoju prácu. Komisia je pripravená podporiť príslušné vnútroštátne orgány v ich úsilí a vytvoríť jednotnú platformu na zverejňovanie usmernení vydaných príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.

19. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preverovať konečných príjemcov humanitárnej pomoci?

Nie. Humanitárna pomoc sa podľa medzinárodného humanitárneho práva, článku 214 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí poskytovať bez diskriminácie. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia identifikovať jednotlivca v núdzi na základe týchto zásad. Po vykonaní tejto identifikácie sa nevyžaduje žiadne preverovanie konečných príjemcov.

SÝRIA

ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY A USMERNENIE

- nariadenie Rady (EÚ) č. 36/2012 z 18. januára 2012 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Sýrii (ďalej len „nariadenie o Sýrii“)³⁹,
- dokument Európskej komisie s názvom „Často kladené otázky o reštriktívnych opatreniach EÚ v Sýrii“⁴⁰ (ďalej len „Sýria – často kladené otázky“).

Sankcie EÚ voči Sýrii (ďalej len „sankcie voči Sýrii“) boli uložené v reakcii na násilné potlačenie pokojného protestu sýrskym režimom, a to aj prostredníctvom použitia chemických zbraní a ostrej munície, ktoré malo za následok smrť a zranenie niekoľkých demonštrantov, ako aj svojvoľné zadržanie osôb. Sankcie stanovené v nariadení Rady (EÚ) č. 36/2012 pozostávajú z viacerých sektorových obmedzení vrátane zákazu vývozu tovaru alebo technológií, ktoré by sa mohli použiť na vnútornú represiu, a to aj chemických látok používaných pri chemických útokoch, a zákazu miestneho nákupu a dovozu ropných produktov. Predpokladá sa niekoľko výnimiek, najmä na humanitárne účely. Sankcie EÚ sa zameriavajú na konkrétne osoby a konkrétne odvetvia sýrskoho hospodárstva, čo znamená, že na väčšinu odvetví – vrátane potravín a liekov – sa sankcie EÚ vôbec nevzťahujú.

Sankcie stanovené v nariadení Rady (EÚ) č. 36/2012 zahŕňajú jednotlivé označenia, ktoré majú za následok zmrazenie aktív osôb a subjektov zodpovedných za násilné represie voči civilnému obyvateľstvu, osôb majúcich z režimu prospech alebo podporujúcich režim, ministrov a popredných členov sýrskych ozbrojených síl. K 17. februáru 2020 bolo označených 277 osôb a 71 subjektov. Tieto zoznamy sa takisto odzrkadľujú v mape sankcií EÚ⁴¹ a v databáze finančných sankcií⁴², pričom obe sú voľne prístupné online.

Vzhľadom na významnú prítomnosť teroristických skupín v oblastiach v Sýrii sú v tejto súvislosti relevantné aj sankcie EÚ proti medzinárodnému terorizmu podľa rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN č. 1267 a 1373⁴³. Podobne EÚ prijala sankcie proti šíreniu

³⁹ Ú. v. EÚ L 016, 19.1.2012, s. 1.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en.

⁴¹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁴³ Nariadenie Rady (ES) č. 881/2002 z 27. mája 2002, ktoré ukladá niektoré špecifické obmedzujúce opatrenia namierené proti niektorým osobám a subjektom spojeným s organizáciami ISIL (Dá'iš) a al-Káida (Ú. v. ES L 139, 29.5.2002, s. 9); nariadenie Rady (EÚ) 2016/1686 z 20. septembra 2016, ktorým sa ukladajú dodatočné reštriktívne opatrenia voči ISIL (Dá'iš) a al-Káide a voči fyzickým a právnickým osobám, subjektom a orgánom, ktoré sú s nimi spojené (Ú. v. EÚ L 255, 21.9.2016, s. 1); nariadenie Rady (ES) č. 2580/2001 z 27. decembra 2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom s cieľom boja proti terorizmu (Ú. v. ES L 344, 28.12.2001, s. 70).

a používaniu chemických zbraní⁴⁴, ktoré sa v súčasnosti zameriavajú na päť osôb zo Sýrie („sankcie EÚ týkajúce sa medzinárodného terorizmu a chemických zbraní“).

Sankcie voči Sýrii a sankcie EÚ týkajúce sa medzinárodného terorizmu a chemických zbraní sa netýkajú liekov, zdravotníckeho vybavenia a lekárskej pomoci poskytovanej obyvateľstvu vo všeobecnosti. Zdravotnícke vybavenie vrátane kyslíka, respirátorov, osobných ochranných prostriedkov (OOP) a pľúcnych ventilátorov, ako aj lieky a iné zdravotnícke potreby potrebné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nepodliehajú priamym obmedzeniam pri vývoze, dodávke, financovaní alebo používaní v Sýrii.

V osobitných prípadoch však vývoz, dodávka, financovanie alebo používanie týchto položiek môžu byť nepriamo ovplyvnené inými obmedzeniami, ako napríklad zmrazením finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov určitých osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ (ďalej len „označené osoby“), ktoré sa podieľajú na príslušných transakciách.

Vo všeobecnosti platí, že **sankcie voči Sýrii umožňujú sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, ak sú takéto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje potrebné výlučne na účely poskytovania humanitárnej pomoci v Sýrii alebo na pomoc civilnému obyvateľstvu v Sýrii.** V určitých prípadoch je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu (pozri oddiel I).

Okrem toho môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc potrebovať vykonávať aj vedľajšie činnosti (napr. preprava zdravotníckych pomôcok, výmena meny a skladovanie), ktoré môžu byť ovplyvnené osobitnými obmedzeniami (napr. zákaz nákupu ropných produktov v Sýrii). **Sankcie voči Sýrii takisto obsahujú súbor výnimiek, ktoré za určitých podmienok umožňujú vykonávanie takýchto vedľajších činností** (pozri oddiel II a III).

Nasledujúce otázky boli zostavené na základe spolupráce s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, subjektmi poskytujúcimi humanitárnu pomoc a inými medzinárodnými zainteresovanými stranami od začiatku krízy súvisiacej s ochorením COVID-19.

I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKÝCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM

1. Považuje sa poskytovanie humanitárnej pomoci v podobe potravín, liekov, zdravotníckeho vybavenia, dezinfekčných prostriedkov, lekárskej pomoci a iných zdravotníckych výrobkov, ako aj vytvorenie dočasnej zdravotníckej infraštruktúry potrebnej na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 v Sýrii za „humanitárnu pomoc“ alebo „pomoc civilnému obyvateľstvu“?

Áno, poskytovanie humanitárnej pomoci v podobe uvedenej v otázke č. 1 sa považuje za „humanitárnu pomoc“ alebo „pomoc civilnému obyvateľstvu“.

⁴⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1542 z 15. októbra 2018 o reštriktívnych opatreniach proti šíreniu a používaniu chemických zbraní (Ú. v. EÚ L 259, 16.10.2018, s. 12).

2. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na poskytovanie humanitárnej pomoci civilnému obyvateľstvu v Sýrii v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na bezpečné a efektívne organizovanie poskytovania humanitárnej pomoci.

Vo všeobecnosti platí, že článkom 16a ods. 2 nariadenia o Sýrii sa umožňuje sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, ak sú takéto finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje potrebné výlučne na účely poskytovania humanitárnej pomoci v Sýrii alebo na pomoc civilnému obyvateľstvu v Sýrii. Na tento účel je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Nariadením o Sýrii sa subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc takisto umožňuje vo veľmi osobitných a obmedzených prípadoch sprístupniť finančné prostriedky a hospodárske zdroje označeným osobám bez toho, aby bolo potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu (napríklad článok 16a ods. 1 nariadenia o Sýrii). Pozri otázky č. 19 a 25.

3. Môžu lieky, zdravotnícke vybavenie, dezinfekčné prostriedky a ochranné prostriedky predstavovať „hospodárske zdroje“?

Áno. Podľa vymedzenia pojmu v nariadení o Sýrii sú „hospodárske zdroje“ akékoľvek zdroje, hmotné aj nehmotné, hnutelné aj nehmotné, „*ktoré nie sú finančnými prostriedkami, ale možno ich použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb*“⁴⁵. Poskytnutie šarží liekov, zdravotníckeho vybavenia a dezinfekčných prostriedkov označenej osobe umožňuje, aby táto osoba tovar napríklad predala a výmenou zaň získala finančné prostriedky, a tým predstavuje sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech. Táto situácia by mohla nastať, ak sa zdravotnícke pomôcky poskytnú označeným osobám pôsobiacim v sýrskej verejnej správe alebo označeným osobám prevádzkujúcim zdravotnícke zariadenia. Na sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu, pokiaľ neexistuje oslobodenie od tejto povinnosti z iných dôvodov.

Poskytnutie jednotlivých položiek vyššie uvedeného tovaru označenej osobe na jej vlastné použitie alebo ochranu by však nepredstavovalo sprístupnenie hospodárskych zdrojov (pozri analogicky otázku č. 6 dokumentu Sýria – často kladené otázky).

4. Môže poskytnutie lekárskej pomoci predstavovať „sprístupnenie hospodárskych zdrojov“ označeným osobám?

Poskytnutie lekárskej pomoci osobám, ktoré sú nakazené alebo u ktorých existuje podozrenie, že sa nakazili ochorením COVID-19, nemá v zásade vlastnú hospodársku hodnotu ani ho nemožno vymeniť za finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje.

⁴⁵ Článok 1 písm. f) nariadenia o Sýrii.

Nepredstavuje preto hospodársky zdroj, a teda účasť označenej osoby na poskytovaní takejto lekárskej pomoci nepredstavuje porušenie nariadenia o Sýrii.

Pokiaľ ide o osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na poskytovaní lekárskej pomoci a má z toho hospodársky prospech, napríklad tak, že v súvislosti s poskytovaním lekárskej pomoci vyberá poplatky od príjemcov za poskytnutú službu alebo získava akýkoľvek hospodársky zdroj na vlastný prospech, pozri otázku č. 2.

5. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytovať prostriedky miestnym organizáciám v Sýrii na účely boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázky č. 2 a 4. Pokiaľ ide o spôsob, ako zabezpečiť, aby sa označeným osobám neprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 20.

II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA

6. Je v rámci sankcií voči Sýrii povolený vývoz pľúcnych ventilátorov alebo respirátorov s elektrickým pohonom na lekárske účely (asistované dýchanie)?

Áno. Pľúcne ventilátory na lekárske účely v zásade nespádajú do rozsahu pôsobnosti obmedzení vývozu podľa nariadenia o Sýrii.

Pokiaľ ide o respirátory s elektrickým pohonom, môže byť potrebné individuálne posúdenie technických charakteristík konkrétnej položky, ktorá sa má vyviezť, s cieľom zabezpečiť, aby bola určená výlučne na lekárske účely, a nie na vojenské činnosti alebo vnútornú represiu. Dôvodom je to, že ak by respirátory s elektrickým pohonom boli určené na vojenské činnosti alebo vnútornú represiu, mohli by podliehať predchádzajúcemu povoleniu príslušného vnútroštátneho orgánu podľa nariadenia o položkách s dvojakým použitím, ako sa uvádza v nariadení o Sýrii⁴⁶.

Pokiaľ ide o technické špecifikácie, subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali požiadať výrobcu o informácie o tom, či položka patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia o položkách s dvojakým použitím.

V prípade pochybností by sa mal kontaktovať dotknutý príslušný vnútroštátny orgán.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

⁴⁶ Nariadenie Rady (ES) č. 428/2009 z 5. mája 2009, ktorým sa stanovuje režim Spoločenstva na kontrolu vývozov, prepravy, sprostredkovania a tranzitu položiek s dvojakým použitím. Pozri najmä položku 1A004. a prílohy k nariadeniu o položkách s dvojakým použitím, na ktorú sa odkazuje v článku 2d nariadenia o Sýrii, v znení zmien v článku 1 nariadenia Rady (EÚ) č. 697/2013 z 22. júla 2013 (Ú. v. EÚ L 198, 23.7.2013, s. 28).

7. Je podľa nariadenia o Sýrii povolené poskytovanie iných zdravotníckych pomôcok než pľúcnych ventilátorov alebo respirátorov vrátane kyslíkových fliaš na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V zásade sa podľa nariadenia o Sýrii predaj, dodávka, preprava alebo vývoz zdravotníckych pomôcok do Sýrie, ich financovanie alebo používanie nezakazujú.

Pre osobitný prípad, keď označená osoba môže získať hospodárske zdroje v dôsledku poskytovania humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

8. Je podľa nariadenia o Sýrii povolené poskytovanie liekov, dezinfekčných prostriedkov, detergentov alebo chemických látok na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Reštriktívne opatrenia EÚ stanovené v nariadení o Sýrii v zásade nezakazujú predaj, dodávku, prepravu alebo vývoz, financovanie alebo použitie liekov, mydiel, dezinfekčných prostriedkov (biocídov), detergentov alebo chemických látok na lekárske použitie, ktoré sú potrebné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Predaj, dodávka, preprava alebo vývoz niektorých chemických látok používaných na dezinfekciu/čistenie do Sýrie, ich financovanie alebo používanie si však vyžadujú predchádzajúce povolenie udelené príslušným vnútroštátnym orgánom podľa článku 2b nariadenia, keďže sa môžu použiť aj na vnútornú represiu vrátane vykonávania chemických útokov. Ide najmä o etanol, izopropanol a chlórnan sodný⁴⁷.

Povolenie sa vyžaduje na predaj, dodávku, prepravu alebo vývoz etanolu, izopropanolu a chlórnanu sodného ako takých alebo v zmesiach v špecifických vysokých koncentráciách (ďalej len „obmedzené koncentrácie“)⁴⁸. Na získanie takéhoto povolenia musia subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preukázať, že tieto látky sa použijú na poskytnutie humanitárnej pomoci v kontexte boja proti pandémie, a nie na iné účely⁴⁹. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu požiadať príslušný vnútroštátny orgán o usmernenie týkajúce sa informácií potrebných na odôvodnenie žiadosti o uvedené povolenie.

⁴⁷ Etanol je účinná látka, ktorá sa používa na výrobu mnohých dezinfekčných výrobkov [typ výrobku 1 podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní]. Izopropanol sa nedávno používal ako alternatíva k etanolu v dôsledku jeho nedostatku. Chlórnan sodný sa používa ako biocíd v detergentoch, ktoré sa bežne vyskytujú v tekutom bielidle. Predaj, dodávka, preprava alebo vývoz etanolu, izopropanolu a chlórnanu sodného, ktoré sú uvedené v položke A1.004 prílohy IX, podliehajú požiadavkám na povolenie podľa článku 2b nariadenia o Sýrii. Etanol sa používa na výrobu dialkyl alkyfosforitanov a bezvodého etanolu, ktoré sa môžu použiť ako rozpúšťadlá v chemických reakciách na výrobu prekursorov chemických zbraní (vrátane sarínu). Roztoky chlórnanu sodného sa môžu použiť na získanie plynného chlóru.

⁴⁸ Obmedzenie sa uplatňuje na zmesi v koncentráciách od 90 % alebo viac (etanol, chlórnan sodný) alebo 95 % alebo viac (izopropanol).

⁴⁹ Podľa článku 2b ods. 2 nariadenia o Sýrii príslušný vnútroštátny orgán neudelí povolenie, ak má patričný dôvod domnievať sa, že predaj, dodávka, preprava alebo vývoz predmetných látok sa využívajú alebo sa môže využívať na vnútornú represiu alebo na výrobu a údržbu výrobkov, ktoré by sa mohli použiť na vnútornú represiu.

Dezinfekčné prostriedky, dezinfekčné prostriedky na ruky a detergenty/čistiace prostriedky v podobe konečných výrobkov sú samy osebe zmesami. Tieto konečné produkty však vo všeobecnosti vyžadujú nižšiu koncentráciu etanolu, izopropanolu a chlórnanu sodného ako obmedzené koncentrácie⁵⁰. V tomto prípade sa výnimka nevyžaduje. S uvedenými výrobkami sa preto môže voľne obchodovať a môžu sa poskytovať v rámci humanitárnej pomoci.

Predchádzajúce povolenie sa nevyžaduje ani v menej pravdepodobnom prípade, keď tieto konečné výrobky obsahujú etanol, izopropanol a chlórnan sodný v koncentrácii, ktorá je rovnaká alebo vyššia ako obmedzená koncentrácia, a to za predpokladu, že subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc môže zaručiť, že je splnená niektorá z týchto podmienok:

1. etanol, izopropanol a chlórnan sodný nemožno reálne odstrániť z výrobku ani použiť na iné účely (nie je možné odstránenie/zmena účelu kontrolovaných chemikálií)⁵¹ alebo
2. v prípade etanolu a chlórnanu sodného sú konečné výrobky spotrebným tovarom baleným na maloobchodný predaj na osobné použitie alebo baleným na individuálne použitie⁵².

Pokiaľ ide o technické špecifikácie tovaru, subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali žiadať informácie od výrobcu, prípadne získať vyhlásenie, že položka nepatrí do príslušného obmedzenia podľa nariadenia o Sýrii⁵³. V prípade pochybností by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali kontaktovať príslušný vnútroštátny orgán.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

9. Je podľa nariadenia o Sýrii povolené poskytovanie súpravy na testovanie na ochorenie COVID-19 (súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase)?

Áno. Reštriktívnymi opatreniami EÚ stanovenými v nariadení o Sýrii sa nezakazujú predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie alebo použitie súprav na testovanie na ochorenie COVID-19, ako je napríklad súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase (ďalej len „súprava qRT-PCR“). Reagencie bežne používané v súprave qRT-PCR takisto nepodliehajú žiadnym obchodným obmedzeniam podľa nariadenia o Sýrii. Ak by mal subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc dôvod domnievať sa, že reagencie

⁵⁰ Koncentrácia etanolu a izopropanolu v dezinfekčných prostriedkoch a detergentoch je zvyčajne 75 %. Koncentrácia chlórnanu sodného v bieliacich prostriedkoch sa nachádza na úrovni pod 10 %, pričom obvyklá koncentrácia sa nachádza na úrovni približne 5 %.

⁵¹ Pozri všeobecnú poznámku k prílohe IX v znení zmien v článku 3 nariadenia Rady (EÚ) č. 509/2012 z 15. júna 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 36/2012 (Ú. v. EÚ L 156, 16.6.2012, s. 10).

⁵² Pozri prílohu IX k nariadeniu o Sýrii v znení zmien v článku 1 bode 11 písm. a) nariadenia Rady (EÚ) č. 697/2013 z 22. júla 2013 (Ú. v. EÚ L 198, 23.7.2013, s. 28). Podľa tohto článku sa táto podmienka neuplatňuje na spotrebný tovar obsahujúci izopropanol.

⁵³ Konkrétne položka A1.004 prílohy IX k nariadeniu o Sýrii.

poskytnuté spolu so súpravou qRT-PCR nie sú tie, ktoré sa bežne používajú, mal by žiadať potvrdenie od výrobcu, že tieto reagencie nepodliehajú vývozným obmedzeniam podľa nariadenia o Sýrii. V prípade potreby ďalšieho usmernenia by sa mal kontaktovať príslušný vnútroštátny orgán.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu súpravy na testovanie na ochorenie COVID-19 (súprava qRT-PCR) ako súčasť humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

10. Je podľa nariadenia o Sýrii povolené poskytovanie osobných ochranných prostriedkov potrebných na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Nariadením o Sýrii sa v zásade nezakazuje predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie a používanie osobných ochranných prostriedkov (OOP) potrebných na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Určité osobitné položky použité ako OOP v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19, ako sú masky, rukavice a ochranné topánky, sa tiež môžu prispôbiť na použitie vo vojnových situáciách na ochranu proti biologickým agensom. Predaj, dodávka, preprava alebo vývoz, financovanie alebo používanie uvedených OOP podliehajú predchádzajúcemu povoleniu príslušným vnútroštátnym orgánom⁵⁴.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali zabezpečiť, aby OOP určené na predaj, dodávku, prepravu alebo vývoz, financovanie alebo použitie v boji proti tejto pandémie neboli prispôbené na vojnové účely. V prípade neistoty by mali subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc žiadať od výrobcu potrebné vysvetlenia. Ak sa napriek tomu vyžaduje povolenie, pretože OOP sú prispôbené okrem použitia na civilné účely aj na vojnové účely, vyvážajúci subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc by mal príslušnému vnútroštátnemu orgánu preukázať, že daná položka slúži na humanitárne účely⁵⁵.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

III. INÉ OBMEDZENIA

11. Môžu si banky z EÚ otvoriť nový bankový účet v sýrskej úverovej alebo finančnej inštitúcii s cieľom podporiť humanitárnu pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno, s výhradou konkrétnej žiadosti o výnimku.

Za osobitných podmienok sa v článku 25a nariadenia o Sýrii stanovuje, že banky môžu požiadať príslušný vnútroštátny orgán o výnimku na otvorenie bankového účtu v sýrskej

⁵⁴ Pozri konkrétne časť 1 tabuľku A položku I.B.1A004 prílohy IA k nariadeniu o Sýrii. Táto položka zahŕňa okrem iného ochranné obleky, rukavice a topánky osobitne navrhnuté alebo upravené na obranu proti biologickým agensom prispôbeným na použitie vo vojne.

⁵⁵ Článok 2a ods. 2 nariadenia o Sýrii.

úverovej alebo finančnej inštitúcii na účely poskytnutia pomoci sýrskemu civilnému obyvateľstvu. Pozri aj otázky č. 23 a 24 dokumentu Sýria – často kladené otázky.

12. Môžu občania EÚ cestovať do Sýrie s cieľom poskytnúť lekársku pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadení o Sýrii v zásade nič nezakazuje cestovať do Sýrie ani poskytovať lekársku pomoc v krajine.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 2.

13. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc nakupovať v Sýrii palivo určené na prepravu zdravotníckeho vybavenia do Sýrie alebo v rámci Sýrie na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno, podľa článku 6a nariadenia o Sýrii.

Ak subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc získajú príspevky z verejných financií EÚ alebo členského štátu na účely poskytovania humanitárnej pomoci v Sýrii, netreba na nákup paliva nutného na poskytnutie takejto pomoci predchádzajúce povolenie príslušným vnútroštátnym orgánom podľa článku 6a ods. 1 nariadenia. Ak v takomto prípade dostane platbu za palivo označená osoba, môže sa táto platba uskutočniť bez akéhokoľvek povolenia podľa článku 16a ods. 1 nariadenia.

Ak subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc nezískajú príspevky z verejných financií EÚ alebo členského štátu na účely poskytovania humanitárnej pomoci v Sýrii, na nákup paliva je podľa článku 16a ods. 2 nariadenia potrebné predchádzajúce povolenie príslušným vnútroštátnym orgánom. Ak v takomto prípade dostane platbu za palivo označená osoba, je potrebné povolenie v súlade s článkom 16a ods. 2 nariadenia (pozri aj otázku č. 18 dokumentu Sýria – často kladené otázky). V tomto prípade by pri kontaktovaní príslušného vnútroštátneho orgánu mali subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc uviesť, či potrebujú nakupovať palivo pri rôznych príležitostiach (napr. malé nákupy na čerpacích stanicích) alebo či predpokladajú jednorazový nákup (napr. doplnenie paliva pre nákladný automobil pred odchodom do Sýrie). Hoci všeobecné výnimky nie sú povolené, článkom 6a ods. 2 nariadenia o Sýrii sa príslušným vnútroštátnym orgánom umožňuje udeliť všeobecné výnimky pre rovnaké opakujúce sa operácie.

Pozri aj otázku č. 18 o spoločných žiadostiach a otázku č. 19 o všeobecných výnimkách.

Pozri tiež otázky č. 16 až 18 dokumentu Sýria – často kladené otázky.

14. Ak dovoz zdravotníckeho materiálu do Sýrie v súvislosti s bojom proti pandémie ochorenia COVID-19 podlieha daniam a dovozným clám, môžu ich subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc platiť sýrskej vláde?

Áno, ak ide o jedinú možnosť, ako poskytovať humanitárnu pomoc civilnému obyvateľstvu v Sýrii v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19.

Ak sa má platba poskytnúť označenej osobe alebo ak označená osoba má mať z prijatia platby nepriamu výhodu, čo je v tomto prípade vysoko pravdepodobné, môže byť potrebné udelenie výnimky príslušným vnútroštátnym orgánom. Pozri aj otázku č. 2.

15. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc evakuovať ľudí postihnutých pandémiou ochorenia COVID-19 na iné miesta v Sýrii alebo mimo krajiny?

Áno.

Ak táto činnosť zahŕňa napríklad nákup pohonných hmôt alebo sprístupnenie finančných prostriedkov označenej osobe⁵⁶, môže byť na to potrebné udelenie výnimky. Pozri otázku č. 13.

Treba poznamenať, že letecké palivo pre označených sýrskych leteckých dopravcov na účely evakuácie obyvateľstva postihnutého pandémiou možno obstaráť v súlade s článkom 7a ods. 5 písm. b) nariadenia o Sýrii.

16. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc financovať výstavbu provizórnych nemocníc, sanitačných prevádzok alebo dočasných infraštruktúr na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 alebo sa na takejto výstavbe podieľať?

Áno. Pozri aj otázku č. 1.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na výstavbe a/alebo má z výstavby hospodársky prospech, pozri otázku č. 2. Mohlo by to tak byť napríklad vtedy, ak označená osoba účtuje poplatok za prístup k dočasnej infraštruktúre alebo si ponechá vlastnícke práva na túto dočasnú infraštruktúru po skončení krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19.

17. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytnúť humanitárnu pomoc vtedy, ak je jediným riešením poskytnúť pomoc prostredníctvom označených osôb?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali využiť existujúce výnimky podľa nariadenia o Sýrii. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistuje žiadna iná možnosť, reštriktívne opatrenia EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. Toto je však nepravdepodobné, keďže sankcie voči Sýrii poskytujú dostatok výnimiek pre humanitárne činnosti, pokiaľ sa dôsledne dodržiavajú súčasné usmernenia.

IV. PROCEDURÁLNE OTÁZKY

18. Sú prijateľné spoločné žiadosti, napríklad jedna žiadosť viacerých subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc alebo jedna žiadosť na niekoľko príslušných vnútroštátnych orgánov zároveň?

Ak si humanitárny projekt na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 vyžaduje **predloženie** niekoľkých žiadostí o udelenie výnimky, **či už jednému alebo viacerým príslušným vnútroštátnym orgánom**, malo by byť v záujme efektívnosti možné podať len jednu žiadosť všetkým dotknutým príslušným vnútroštátnym orgánom.

⁵⁶ Ako príklad pozri časť B položku 50 prílohy II (Syrian Arab Airlines).

Podobne, ak sa v rámci humanitárneho projektu vyžaduje, aby **viaceré subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadali** o udelenie výnimky, malo by byť možné predložiť spoločnú žiadosť. Darcovia, banky, medzinárodné organizácie a mimovládne organizácie zapojené do humanitárneho projektu by mali spolupracovať na výmene informácií s cieľom získať dôkazy požadované príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na udelenie povolenia.

Za súčasných výnimočných okolností **sa príslušné vnútroštátne orgány vyzývajú, aby zriadili kontaktné miesto pre humanitárne výnimky týkajúce sa boja proti pandémie COVID-19**. Vzhľadom na naliehavosť situácie by príslušné vnútroštátne orgány mali spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby poskytovali včasné a konzistentné odpovede na takéto žiadosti. Komisia je pripravená podporiť príslušné vnútroštátne orgány v ich úsilí.

19. Môžu príslušné vnútroštátne orgány udeliť všeobecné povolenia alebo musia subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadať o povolenie pre každú jednotlivú činnosť?

Príslušné vnútroštátne orgány môžu udeliť výnimky podľa akýchkoľvek sankcií EÚ z obmedzeného počtu dôvodov, ktoré príslušný vnútroštátny orgán musí v každom konkrétnom prípade overiť.

V nariadení o Sýrii sa výslovne umožňuje príslušným vnútroštátnym orgánom udeliť všeobecné povolenia („za **všeobecných a osobitných podmienok, ktoré považujú za vhodné**“) v dvoch prípadoch: na sprístupnenie určitých finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov označeným osobám v súvislosti s humanitárnymi činnosťami podľa článku 16a ods. 2 nariadenia a na nákup ropných produktov v Sýrii na tie isté činnosti podľa článku 6a ods. 2 nariadenia.

Dotknutý príslušný vnútroštátny orgán rozhoduje o tom, či v prípade rovnakých opakujúcich sa činností/transakcií, ktorých podmienky sú vopred známe, chce udeliť jedno povolenie vzťahujúce sa na všetky činnosti/transakcie, alebo či uprednostňuje udeliť povolenia jednotlivo. Komisia nabáda príslušné vnútroštátne orgány, aby zvažili, či by za súčasnej výnimočnej situácie mohlo jedno povolenie uľahčiť poskytovanie humanitárnej pomoci osobám postihnutým pandemiou ochorenia COVID-19. Príslušné vnútroštátne orgány môžu pri vydaní povolenia rozhodnúť o stanovení podmienok, aby sa zabezpečilo, že uplatňovaním výnimiek sa ciele sankcií nezmaria ani neobídu.

20. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc zabezpečiť, že pri poskytovaní pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 neprístupujú finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označeným jednotlivcom, subjektom alebo orgánom?

Prílohy II a IIa k nariadeniu o Sýrii obsahujú zoznamy osôb, subjektov a orgánov označených v rámci reštriktívnych opatrení EÚ. Tieto zoznamy sa takisto odzrkadľujú v mape sankcií EÚ⁵⁷ a v databáze finančných sankcií⁵⁸, pričom obe sú pre subjekty

⁵⁷ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁵⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

poskytujúce humanitárnu pomoc voľne prístupné. Tieto zoznamy sa pravidelne aktualizujú.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by už mali mať zavedené požadované postupy na vykonanie potrebných kontrol s cieľom zabezpečiť, aby partneri zapojení do poskytovania humanitárnej pomoci neboli označení v rámci reštriktívnych opatrení EÚ. V kontexte poskytovania pomoci na boj proti šíreniu ochorenia COVID-19 v Sýrii by sa mala osobitná pozornosť venovať označeným osobám, subjektom a orgánom spojeným s verejným aj súkromným sektorom zdravotnej starostlivosti, ako aj s odvetvím logistiky. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by takisto mali zabezpečiť, aby finančné prostriedky a hospodárske zdroje vrátane zdravotníckeho vybavenia neboli označenými osobami presmerované na iné účely. To znamená prijatie potrebných preventívnych a kontrolných opatrení, aby sa zabezpečilo, že finančné prostriedky a hospodárske zdroje nebudú zhabané označenými osobami (napr. označenými členmi sýrskych ozbrojených síl).

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, najmä tie, ktoré majú najužšie vzťahy s vonkajšími partnermi a subdodávateľmi, by mali v rámci primeraných možností získať čo najviac informácií, ako aj zabezpečiť, aby si ich partneri uvedomovali, pokiaľ je to možné aj prostredníctvom zmluvného záväzku, že sa označeným osobám alebo v ich prospech nesmú sprístupňovať žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje. Do rozsahu pôsobnosti tohto zákazu patrí aj používanie systému hawala a iných neformálnych spôsobov prevodu peňazí.

Porušením reštriktívnych opatrení EÚ nevzniká podľa článku 28 nariadenia o Sýrii žiadna zodpovednosť, ak porušiteľ nevedel a nemohol odôvodnene predpokladať, že svojím konaním predmetné zákazy porušuje. V tejto súvislosti by reštriktívne opatrenia EÚ nemali viesť k prekročeniu súladu. Predovšetkým by sa nemali vykladať tak, že vyžadujú od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, aby vyvinuli nereálne úsilie na zhromaždenie dôkazov alebo preukázanie negatívnej skutočnosti.

Ak sa označená osoba podieľa na humanitárnej transakcii, neznamená to automaticky, že transakcia sa musí zrušiť. Nariadenie o Sýrii obsahuje niekoľko dôležitých výnimiek, ktoré umožňujú, aby sa takéto transakcie uskutočnili, v určitých prípadoch za predpokladu predchádzajúceho schválenia príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Pozri aj oddiel I, a najmä otázky č. 2, 4 a 5, ako aj otázku č. 25.

V prípade pochybností by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali osloviť dotknutý príslušný vnútroštátny orgán, aby zistili, či ich postupy neporušujú doložku o zabránení obchádzaniu zakotvenú v sankciách voči Sýrii. Príslušné vnútroštátne orgány by v tejto súvislosti mali dať subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc k dispozícii včasné a jasné usmernenie.

21. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc požiadať o výnimku na vykonanie obmedzenej činnosti/transakcie, ak účelom je poskytnúť pomoc ľuďom postihnutým pandemiou ochorenia COVID-19?

O výnimku môže požiadať každý subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc, ktorý sa podieľa na humanitárnej pomoci. Implementujúci partneri majú zvyčajne najlepšie predpoklady na získanie potrebných informácií. Všetky ostatné subjekty vrátane darcov a bánk by mali spolupracovať so žiadateľom, aby sa uľahčil zber a výmena takýchto informácií.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc sa musia obrátiť na príslušný vnútroštátny orgán, s ktorým majú najužšie väzby, ako sa uvádza v prílohe III k nariadeniu o Sýrii. Mali by požiadať príslušný vnútroštátny orgán o usmernenie s cieľom určiť dokumenty potrebné na získanie príslušných výnimiek.

Pozri aj otázku č. 18 o spoločných žiadostiach.

22. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc získať výnimku v zrýchlenom konaní, ak si to vyžaduje situácia na mieste?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré žiadajú o naliehavú výnimku, by mali v žiadosti jasne poukázať na naliehavosť a vysvetliť jej hlavné dôvody. Čím je žiadosť úplnejšia, tým jednoduchšie a rýchlejšie ju dokáže príslušný vnútroštátny orgán spracovať. K žiadosti sa takisto môžu priložiť doplňujúce vyhlásenia od darcov, odporúčacie listy od iných orgánov a podobné dokumenty, aby sa uľahčilo preskúmanie žiadosti príslušným vnútroštátnym orgánom. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia získať príslušné povolenie pred začiatkom humanitárneho projektu na boj proti pandémie ochorenia COVID-19.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by v záujme urýchlenia tohto postupu mali spolupracovať s príslušným vnútroštátnym orgánom a žiadať od neho usmernenie ešte pred podaním žiadosti.

Konzistentné usmernenia v celej EÚ majú rozhodujúci význam pre zabezpečenie toho, aby subjekty v EÚ poskytujúce humanitárnu pomoc mohli vykonávať svoju prácu. Komisia je pripravená podporiť príslušné vnútroštátne orgány v ich úsilí a vytvoriť jednotnú platformu na zverejňovanie usmernení vydaných príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.

23. Sú subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc povinné dodržiavať sankcie EÚ týkajúce sa medzinárodného terorizmu a chemických zbraní, keď poskytujú pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 v Sýrii?

Áno.

Sankcie EÚ týkajúce sa medzinárodného terorizmu a chemických zbraní sa zameriavajú na určité osoby, ktoré môžu pôsobiť v Sýrii. Ak sa podieľajú na transakcii, uplatňujú sa osobitné obmedzenia v rámci sankcií EÚ proti medzinárodnému terorizmu a chemickým zbraniam. V takomto prípade sa vyžaduje ďalšie osobitné usmernenie dotknutého príslušného vnútroštátneho orgánu.

24. Aký je rozdiel medzi oslobodeniami a výnimkami (spoločne vymedzenými ako „výnimky“)?

Oslobodenia znamenajú, že obmedzenie sa neuplatňuje, ak je účelom opatrenia poskytnutie humanitárnej pomoci. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu bezodkladne vykonať príslušné opatrenie. Mali by však môcť preukázať, že opatrenie bolo vykonané na konkrétny humanitárny účel.

Výnimky znamenajú, že obmedzená (zakázaná) činnosť sa môže vykonať až po udelení povolenia príslušným vnútroštátnym orgánom, pokiaľ je jej účelom poskytnutie humanitárnej pomoci⁵⁹.

25. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preverovať konečných príjemcov humanitárnej pomoci?

Nie. Humanitárna pomoc sa podľa medzinárodného humanitárneho práva, článku 214 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí poskytovať bez diskriminácie. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia identifikovať jednotlivca v núdzi na základe týchto zásad. Po vykonaní tejto identifikácie sa nevyžaduje žiadne preverovanie konečných príjemcov.

⁵⁹ Oslobodenia sa vo všeobecnosti formulujú takto: „(Zákaz stanovený v článku) ... sa neuplatňuje na ...“. Výnimky sa vo všeobecnosti formulujú takto: „Odchylne od (zákazov stanovených v) článku ... môžu príslušné orgány za podmienok, ktoré považujú za vhodné, povoliť...“.

VENEZUELA

ODKAZY NA PRÁVNE PREDPISY A USMERNENIE

- Nariadenie Rady (EÚ) 2017/2063 z 13. novembra 2017 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na situáciu vo Venezuele ⁶⁰(ďalej len „nariadenie o Venezuele“).

Sankcie EÚ voči Venezuele stanovené v nariadení Rady (EÚ) 2017/2063 boli uložené v reakcii na pokračujúce zhoršovanie situácie v oblasti demokracie, právneho štátu a ľudských práv vo Venezuele. Cieľom reštriktívnych opatrení EÚ je podporiť dôveryhodný a zmysluplný postup, ktorý môže viesť k pokojne dosiahnutému riešeniu. Možno ich zrušiť v závislosti od vývoja situácie v krajine, a najmä od vedenia dôveryhodných a zmysluplných rokovaní vedúcich k inkluzívnym, spravodlivým a dôveryhodným legislatívnym a volebným podmienkam, od rešpektovania demokratických inštitúcií a oslobodenia všetkých politických väzňov.

Sankcie uvedené v nariadení o Venezuele zahŕňajú okrem iného embargo na vybavenie, ktoré sa môže použiť na vnútornú represiu, zmrazenia aktív a zákaz priameho alebo nepriameho sprístupňovania akýchkoľvek finančných prostriedkov alebo aktív osobám, ktoré sú zodpovedné za závažné porušovanie ľudských práv a za ohrozovanie demokracie a právneho štátu vo Venezuele, alebo v ich prospech, ako aj s nimi spojeným osobám. Vzhľadom na pretrvávajúcu vážnu situáciu vo Venezuele je v súčasnosti v rámci nariadenia o Venezuele⁶¹ označených 36 osôb.

Sankcie uvedené v nariadení o Venezuele nezahŕňajú lieky, zdravotnícke vybavenie a lekársku pomoc, ktoré sa poskytujú širokej verejnosti. Zdravotnícke vybavenie vrátane osobných ochranných prostriedkov (OOP), respirátorov, kyslíka a pľúcnych ventilátorov, ako aj lieky a iné zdravotnícke potreby nevyhnutné na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nepodliehajú priamym obmedzeniam pri vývoze, dodávke, financovaní alebo používaní vo Venezuele (pozri oddiel II). Reštriktívne opatrenia uvedené v nariadení o Venezuele sú navyše zamerané na jasné ciele a na konkrétne osoby, ktoré sú spojené najmä s ozbrojenými silami, bezpečnostnými službami, vládou alebo súdnictvom. Preto je veľmi nepravdepodobné, že by reštriktívne opatrenia EÚ mohli zasahovať do humanitárnej pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 vo Venezuele.

V osobitných a veľmi obmedzených prípadoch však vývoz, dodávka alebo financovanie položiek, ktoré sú nevyhnutné pre subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, môžu byť nepriamo ovplyvnené zmrazením finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov určitých osôb, subjektov a orgánov, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ (ďalej len „označené osoby“), ktoré sa môžu podieľať na príslušných transakciách.

Sankcie EÚ voči Venezuele vo všeobecnosti neumožňujú sprístupnenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov označeným osobám, aj keď existuje viacero výnimiek (pozri oddiel I). Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní

⁶⁰ Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2017, s. 21 – 37.

⁶¹ Pozri prílohu IV a V k nariadeniu o Venezuele.

humanitárnej pomoci. Je však nepravdepodobné, že táto zásada nájde v predmetnom prípade uplatnenie vzhľadom na ciele povahu reštriktívnych opatrení v nariadení o Venezuele, ako aj druh a obmedzený počet označení.

Vedľajšie činnosti, ktoré sú potrebné na podporu poskytovania zdravotníckych pomôcok (napr. doprava zdravotníckych pomôcok, výmena meny a skladovanie), sú takisto povolené. Aj keď je možnosť, že tieto činnosti patria do rozsahu pôsobnosti osobitných obmedzení, veľmi malá, subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by ich mali pred ich vykonávaním dôkladne porovnať s touto poznámkou a v prípade potreby požiadať príslušný vnútroštátny orgán o usmernenie.

I. ZÁKAZ SPRÍSTUPNENIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV A HOSPODÁRSKYCH ZDROJOV OZNAČENÝM OSOBÁM⁶²

1. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na poskytovanie humanitárnej pomoci civilnému obyvateľstvu vo Venezuele v kontexte boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc môžu spolupracovať s označenými osobami, ak je to potrebné na bezpečné a efektívne organizovanie poskytovania humanitárnej pomoci.

Ak teda označená osoba zasahuje do humanitárnej transakcie, neznamena to automaticky, že transakcia sa musí zrušiť. Pokiaľ sa označenej osobe nesprístupnia žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, nariadením o Venezuele sa nezakazuje s takouto osobou spolupracovať.

2. Ako môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc zabezpečiť, že pri poskytovaní pomoci na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 nesprístupňujú finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje označeným osobám, subjektom alebo orgánom?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by mali mať zavedené požadované postupy na vykonanie potrebných kontrol s cieľom zabezpečiť, aby partneri zapojení do poskytovania humanitárnej pomoci neboli označení v rámci sankcií EÚ. V kontexte poskytovania pomoci na boj proti šíreniu ochorenia COVID-19 vo Venezuele by sa mala venovať veľká pozornosť najmä označeným osobám, ktoré majú rozhodujúce postavenie v súvislosti s ozbrojenými silami (Bolívarovská národná garda a Bolívarovská národná armáda), ako aj členom venezuelskej vlády, ktorí pôsobia v hospodárskom a priemyselnom odvetví a ktorí môžu byť zapojení do humanitárnych operácií. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc by takisto mali zabezpečiť, aby finančné prostriedky a hospodárske zdroje vrátane zdravotníckeho vybavenia neboli označenými osobami presmerované na iné účely. To znamená prijatie potrebných preventívnych a kontrolných

⁶² Prílohy IV a V k nariadeniu o Venezuele obsahujú zoznamy osôb, subjektov a orgánov označených v rámci sankcií EÚ. Tieto zoznamy sa takisto odzrkadľujú v mape sankcií EÚ (<https://www.sanctionsmap.eu>) a v databáze finančných sankcií (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), pričom obe sú pre subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc voľne prístupné. Tieto zoznamy sa pravidelne aktualizujú. Oficiálnym zdrojom práva EÚ je *Úradný vestník EÚ*, ktorý má v prípade konfliktu prednosť pred mapou sankcií.

opatrení, aby sa zabezpečilo, že finančné prostriedky a hospodárske zdroje nebudú zhabané označenými osobami a že zdravotnícky materiál sa použije na určené humanitárne účely.

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, najmä tie, ktoré majú najužšie vzťahy s vonkajšími partnermi a subdodávateľmi, by mali v rámci primeraných možností získať čo najviac informácií, ako aj zabezpečiť, aby si ich partneri uvedomovali, pokiaľ je to možné aj prostredníctvom zmluvného záväzku, že sa označeným osobám alebo v ich prospech nesmú sprístupňovať žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje.

Podľa článku 13 ods. 2 nariadenia o Venezuele činnosťami subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, ktoré sú v rozpore s reštriktívnymi opatreniami stanovenými v tomto nariadení, nevzniká žiadna zodpovednosť, ak tieto osoby nevedeli a nemohli odôvodnene predpokladať, že svojimi činnosťami predmetné zákazy porušujú. V tejto súvislosti by sankcie EÚ nemali viesť k prekročeniu súladu. Predovšetkým by sa nemali vykladať tak, že vyžadujú od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc, aby vyvinuli nereálne úsilie na zhromaždenie dôkazov alebo preukázanie negatívnej skutočnosti.

Od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc sa vyžaduje, aby humanitárnu pomoc smerovali prostredníctvom činností a osôb, ktoré nepodliehajú obmedzeniam podľa nariadenia o Venezuele. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci (pozri aj otázku č. 12). To je však vzhľadom na veľmi cieleň charakter označovania podľa nariadenia o Venezuele v predmetnom prípade nepravdepodobné.

V prípade pochybností by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc mali osloviť dotknutý príslušný vnútroštátny orgán, aby zistili, či ich postupy neporušujú doložku o zabránení obchádzaniu zakotvenú v nariadení o Venezuele⁶³. Príslušné vnútroštátne orgány by v tejto súvislosti mali dať subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc k dispozícii jasné a včasné usmernenie.

3. Môžu lieky, zdravotnícke vybavenie, dezinfekčné prostriedky a ochranné prostriedky predstavovať „hospodárske zdroje“?

Áno. Podľa vymedzenia pojmov v nariadení o Venezuele sú „hospodárske zdroje“ akékoľvek zdroje, „*hmotné aj nehmotné, hnutel'né aj nehnuteľné, ktoré nie sú finančnými prostriedkami, ale možno ich použiť na získanie finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb*“⁶⁴. Poskytnutie šarží liekov, zdravotníckeho vybavenia a dezinfekčných prostriedkov označenej osobe umožňuje, aby táto osoba tovar napríklad predala a výmenou zaň získala finančné prostriedky, a teda predstavuje sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech. Na sprístupnenie hospodárskych zdrojov označenej osobe alebo v jej prospech je potrebné predchádzajúce povolenie príslušného vnútroštátneho orgánu.

Poskytnutie jednotlivých položiek uvedeného tovaru označenej osobe na jej vlastné použitie alebo ochranu by však nepredstavovalo sprístupnenie hospodárskych zdrojov. Nariadenie o Venezuele navyše obsahuje výnimky, na základe ktorých sa príslušným

⁶³ Článok 14 nariadenia o Venezuele.

⁶⁴ Článok 1 písm. d) nariadenia o Venezuele.

vnútroštátnym orgánom umožňuje povoliť sprístupnenie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov v prípade, ak sú nevyhnutné na zabezpečenie základných potrieb označených osôb a ich závislých rodinných príslušníkov vrátane platieb za potraviny, lieky a lekársku starostlivosť⁶⁵.

4. Môže poskytnutie lekárskej pomoci predstavovať „sprístupnenie hospodárskych zdrojov“ označeným osobám?

Poskytnutie lekárskej pomoci osobám, ktoré sú nakazené alebo u ktorých existuje podozrenie, že sa nakazili ochorením COVID-19, nemá v zásade vlastnú hospodársku hodnotu ani ho nemožno vymeniť za finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje. Nepredstavuje preto hospodársky zdroj, a teda účasť označenej osoby na poskytovaní takejto lekárskej pomoci nepredstavuje porušenie nariadenia o Venezuele.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu lekárskej pomoci, pozri otázku č. 1. S cieľom zabezpečiť, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, napr. ak tieto osoby v kontexte poskytovania lekárskej pomoci účtujú príjmom poplatky za poskytnutú službu alebo získavajú akýkoľvek hospodársky zdroj vo svoj vlastný prospech, pozri otázku č. 2.

5. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytovať finančné prostriedky miestnym organizáciám vo Venezuele na účely boja proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, napríklad v prípade určených osôb alebo subjektov s právomocou vo venezuelskej vláde, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

II. DOVOZNÉ A VÝVOZNÉ OBMEDZENIA⁶⁶

6. Je podľa nariadenia o Venezuele povolený predaj, dodávka, preprava alebo vývoz akéhokoľvek tovaru alebo technológií dodávaných na humanitárne účely na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Sankcie EÚ stanovené v nariadení o Venezuele sú zamerané len na konkrétne osoby zmrazením ich aktív a zákazom sprístupnenia finančných prostriedkov týmto osobám. Zakazuje sa nimi aj predaj, dodávka, preprava alebo vývoz určitých telekomunikačných zariadení, technológií a softvéru, ako aj vybavenia používaného na vnútornú represiu⁶⁷. Tieto obmedzenia však nemajú vplyv na predaj, dodávku, prepravu

⁶⁵ Článok 9 ods. 1 písm. a) nariadenia o Venezuele.

⁶⁶ Prílohy I a II k nariadeniu o Venezuele obsahujú zoznamy tovaru a technológií, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ.

⁶⁷ Podrobnejší zoznam tovaru, v prípade ktorého predaj, dodávka, preprava ani vývoz do Venezuely nie sú možné, sa uvádza v prílohe I a II k nariadeniu o Venezuele.

alebo vývoz tovaru a technológií súvisiacich s bojom proti pandémie ochorenia COVID-19. V tomto kontexte „tovar a technológie“ zahŕňajú okrem iného pľúčne ventilátory alebo respirátory s elektrickým pohonom na lekárske účely (asistované dýchanie) alebo iné zdravotnícke pomôcky na boj proti ochoreniu COVID-19, ako aj súpravy na testovanie na ochorenie COVID-19 (ako je napríklad súprava na kvantitatívnu RT-PCR v reálnom čase), lieky, dezinfekčné prostriedky, detergenty alebo chemické látky.

V nariadení o Venezuele sa zakazuje vývoz určitých osobných ochranných prostriedkov (OOP) do danej krajiny, ktoré sa môžu použiť na vnútornú represiu, napr. pancierová ochrana tela a helmy. Osobitne však oslobodzuje zariadenia určené pre požiadavky na bezpečnosť práce⁶⁸. Okrem toho sa tento zákaz nevzťahuje na ochranné odevy vrátane nepriestrelných viest a vojenských heliem, ktoré do Venezuely dočasne vyváža subjekt poskytujúci humanitárnu pomoc výlučne na osobnú potrebu⁶⁹. V prípade neistoty by mali subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc žiadať od výrobcu potrebné vysvetlenia.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

III. ĎALŠIE OTÁZKY

7. Môžu si banky z EÚ otvoriť nový bankový účet vo venezuelskej úverovej alebo finančnej inštitúcii s cieľom podporiť humanitárnu pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. Bankové činnosti s venezuelskými bankami sú povolené v prípade, ak venezuelská finančná inštitúcia nie je označeným subjektom. To zahŕňa vytvorenie nových korešpondenčných bankových vzťahov a nových spoločných podnikov. Banky majú aj povolenie zriaďovať kancelárie, pobočky a dcérske spoločnosti vo Venezuele. V súčasnosti žiadna venezuelská finančná inštitúcia nepodlieha reštriktívnym opatreniam.

8. Môžu občania EÚ cestovať do Venezuely s cieľom poskytovať lekársku pomoc na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadení o Venezuele v zásade nič nezakazuje cestovať do Venezuely ani poskytovať lekársku pomoc v krajine.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám nesprístupnili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

9. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc nakupovať vo Venezuele palivo, prenajímať si vozidlá alebo používať súkromné dopravné služby na

⁶⁸ Pozri položku 5 v prílohe I k nariadeniu o Venezuele.

⁶⁹ Článok 5 nariadenia o Venezuele.

prepravu zdravotníckeho vybavenia do Venezuely alebo vo Venezuele na boj proti pandémie ochorenia COVID-19?

Áno. V nariadení o Venezuele nič nebráni subjektom poskytujúcim humanitárnu pomoc nakupovať palivo vo Venezuele.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k poskytovaniu humanitárnej pomoci, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám neprístupili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

10. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc pomôcť premiestniť ľudí postihnutých pandemiou ochorenia COVID-19 na iné miesta vo Venezuele alebo mimo krajiny?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na reťazci vedúcom k premiestneniu ľudí postihnutých ochorením COVID-19, pozri otázku č. 1. Pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby sa označeným osobám v procese vedúcom k premiestneniu ľudí postihnutých ochorením COVID-19 neprístupili žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje, pozri aj otázku č. 2.

11. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc financovať výstavbu provizórnych nemocníc, sanitačných prevádzok alebo dočasných infraštruktúr na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 alebo sa na takejto výstavbe podieľať?

Áno.

Pre osobitný prípad, keď sa označená osoba podieľa na výstavbe a/alebo má z výstavby hospodársky prospech, pozri otázku č. 1. Mohlo by to tak byť napríklad vtedy, ak označená osoba účtuje poplatok za prístup k dočasnej infraštruktúre alebo si ponechá vlastnícke práva na túto dočasnú infraštruktúru po skončení krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19.

12. Môžu subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc poskytnúť humanitárnu pomoc vtedy, ak je jediným riešením poskytnúť pomoc prostredníctvom označených osôb?

Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia vždy hľadať riešenia, ktoré neporušujú sankcie EÚ. Preto sa od subjektov poskytujúcich humanitárnu pomoc vyžaduje, aby humanitárnu pomoc smerovali prostredníctvom činností a osôb, ktoré nepodliehajú obmedzeniam podľa nariadenia o Venezuele. Ak v súlade s medzinárodným humanitárnym právom neexistujú žiadne iné možnosti, sankcie EÚ by nemali brániť v poskytovaní humanitárnej pomoci. To je však vzhľadom na cieľnú povahu reštriktívnych opatrení v nariadení o Venezuele, ako aj druh a obmedzený počet označení v prípade predmetného sankčného režimu veľmi nepravdepodobné.

13. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc preverovať konečných príjemcov humanitárnej pomoci?

Nie. Humanitárna pomoc sa podľa medzinárodného humanitárneho práva, článku 214 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a humanitárnych zásad ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality musí poskytovať bez diskriminácie. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc musia identifikovať jednotlivca v núdzi na základe týchto zásad. Po vykonaní tejto identifikácie sa nevyžaduje žiadne preverovanie konečných príjemcov.

IV. OSTATNÉ PRÁVNE PREDPISY

14. Sankciami USA voči Venezuele sa zakazuje niekoľko činností, ktoré sú povolené zo strany EÚ. Mali by subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré podliehajú jurisdikcii členského štátu, dodržiavať tieto zahraničné sankcie?

Nie. Subjekty poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré podliehajú jurisdikcii členského štátu, nemusia dodržiavať autonómne sankčné režimy tretích krajín.

